

Haáz Rezső Múzeum
Tudományos Könyv
Székelyudvarhely

Ex Oblatione S. J. ...
Luvassensis Michaelis
Seleni

Haaz Rezső Múzeum
Tudományos Könyvtár
Székelyudvarhely

L. D. G. R. M. D. D. D.
in unum venit sub
Cres. D. D. M. D. D.
gestis ex

D. D. G. R. M. D. D.

G. R. M. D. D. 3506.

Tudományos Könyvtár
Székhely: Budapest

D. D. G. R. M. D. D.

C Z I D.
SZOMORÚ JÁTEK.

Mellyet hajdon

KORNEILLE PÉTER

Frantzia nyelven készített.

Mostan pedig

Magyar Versekkbe foglalt

GROF TELEKI ÁDÁM.

AZ TSÁSZÁRI ÉS APOSTOLI KIRÁLYI FEL-
SÉG' ARANY KOLTSOS KOMORNYIK HIVE,
ÉS N. KÖVÁR-VIDEKE FŐ KAPITÁNNYA

KOLO'SVÁRA FT.

a' Ref. Coll. Betüivel, 1773. Éltend.

1588

Imprimatur.

CIBINII, Die 10 Septembr. 1773.

PIUS EPISCOPUS.

mp.

ELŐLJÁRO BESZÉD.

NEM kétlem kedves Olvasó! tudod a' Néző Játékoknak régiségeket; Tudod a' múlt Százban lött nagy elő-meneteleket, 's minden Európai pallérozott Nemzetek' nyelveken való bövségét és divatyát. De hogy Magyar nyelven, sem nem játszodtatnak; sem pedig egyen kettön kívül nem is íratattak, vélem együtt méltán tsudálhatod. Mert valamint az illy' munkáknak kézfítéséhez, éles Elme, 's jó íz érzés kívántatik; úgy annak akármelly Nemzetek között-is egy tsalhatatlan jele, hogy a' hol az efféle jeles munkák bővölkednek; a' Gustusnak, jó íz-ézésnek ottan Templo-ma és lakó Szállása építettett, 's nem lehetz pedig Nemzetednek olly' kegyetlen és igazságtalan ítélője; hogy ezt akár az Elmének tehetségeire, akár a' Testnek

E L Ö L - J Á R O B E S Z É D.

munkáira nézve más Nemzeteknél alább valónak ítélfesed. Az Magyar nyelvnek fziükségét, 's az erős indúlatok nyomos kifejezésére való elégtelenségét fem hántorgathatod, mert félő hogy azzal magadat el-árúlod, hogy még fzületett nyelvedet fem tudod. Forगतod talám az Idöknek mostohaságát, 's a' fok vízontagságokat, de ha MÁTYÁS KIRÁLY, 's BETHLEN GÁBOR régentén Olasz Éneklöket; 's ma-is fok Magyarok Német avagy Frantzia Comediáfokat fok költséggel tarthatnak; magok Nemzetekből valókat miért nem formálhatnak? 's talám ennek egyéb valóságos okát, vélem együtt nem-is találhatod; hanem Nemzetednek azon hibás és már óh fájdalom! közönseges fzikását, hogy a' maga nyelvét ne tudgya, vagy ha tudgya-is, de femmit szépnek, 's jónak ne állitson valami Magyarától, vagy Magyarúl kézfítetett, 's így idegen, 's költsönözött tol-

ELŐLJÁRO BESZED.

lakkal büszkélkedvén, a' magáét el-húllassa. Érezzük az Idegen nyelveken írott Könyvek' szépségét; de a' magunkét olvasni ne resteljük! Tanuljunk 's tudjunk más nyelveket, de a' magunkét el ne felejtjük; sőt azon igyekezzünk; hogy az Magyar Könyveknek mind bővsége, 's mind pedig betse leheffen, ha tsak a' Magyarok között-is.

Vedd hát Kedves Olvasó; ezen híres Frantzia SZOMORU JÁTÉK Magyarra lött fordítását, kedvesen; 's ennek kedvelésével, adj másoknak, mind többek fordítására, mind pediglen újjak' írására való kedvet 's alkalmatosságot. Én pedig ha tettéfédet ez iránt meg nem nyerhetem-is: mindazonáltal fáradozásomat nem fajnállom; mert egyéb dolgaimtól való üres óráimban, időmet leg-alább haszontalanúl nem töltöttem. Légy jó egészségben!

Irtam Somkúti Házamnál.

1773-dik Eféztendőben.

A' BESZÉLGETŐ SZEMÉLLEK.

FERDINÁND,	Castiliának első Királja.
URRAKA,	Király Kis-Afzszony.
DIEGO,	Rodrigó Attya.
GÓMES,	Gormási Gróf, Chiméné (Attya.
RODRIGÓ,	Chiméné Szeretője.
SÁNCHÉ,	Chiméné Szeretője
ARIÁS,	Castiliai Fő Emberek.
ALONZÓ,	
CHIMÉNÉ,	Gómes Léánya.
LEONÓRA,	A' Király Kis - Afzszony' (Tanító Afzszonya.
ELVIRE,	Chiméné Tanító Afzszonya.
Egy PÁ'SI,	A' Király Kis-Afzszonyé.

A' dolog esik Sévilla Várofsában.

ELSŐ FEL - VONAS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

CHIMÈNE, ELVIRE.

CHIMÈNE.

ELVIRE! ha szerettz, ne titkold-el tőlem,
Szólj! mit beszélt veled az Atyám felőlem?

ELVIRE.

Repes még mostan-is Szívem, 's azt mondhatom,
(Szeme tükörében, Szívét mint láthatom;)
Betsülli Rodrigot, 's mint Nagysád úgy várja
Hogy Nagysádé legyen, 's Nagysád az ő Párja.

CHIMÈNE.

Kérlek másodszor-is, mond-meg, miből véled
Hogy tettzésem tessék, szólj! honnan ítéled?
Illy' kedves beszédnek mintsen elégsége,
Mond-meg, mi leheffen Szívem reménysége?

Szabados lángolást Szerelmünk tüzének,
 Nem ígérhettz elég erőt melegének.
 Mit mondott az Atyám, midön befélltetted:
 Hogy Rodrig és Sánche érttem körülötted
 Járnak; nem tudja-é hogy nékem kedvesebb
 Egyik mint a' másik, mivel érdemesebb?

E L V I R É.

Nem! mert úgy festettem a' Nagyságod Szívét,
 Mint a' ki nem lötte egyikre - is ívét.

Egyikhez Sem hajló, 's Attya akaratja
 Ahoz, kihez tettzik, Szívét kaptsolatja.

Illy' engedelmeség bé-hatott Szívére,
 'S Az öröm könyveket húzott-le szemére.

És mivel hogy unfol a' Nagysád' kérése,
 Im e' volt Attyának vélem beféllése:

Chiménének látom a' Virtus vezére,

De ök-is mind ketten méltók Chiménére.

Ifjúság 's Nemes vér láttzik bomlokokon,

Hívség a' Szívekben, 's erő a' karokon.

De kivált Rodrignak egész ábrázattya,

Nemes Szívét mint - egy tükörben mutatya.

Olly' Vitézi Nemből vett ez eredetet,

Laurus koforukkal melly ékesítettet.

Annak idejében Pár nélkül volt Attya,

'S Nagy viselt dolgait ma-is tsudáltattya.

Rántzai metztették vénbedt bomlokára

Szép dolgait, mint-egy rajzolás módjára.

A' mit ebben láttam, Fiáról azt vélem
 'S Ha Lányom kereti, örömmel felelem.
 Félbe kelle hagyni, el-jövén az óra
 A' Tanátsba méne, és én azt mind jóra
 Magyarázom; 's ezen kevés befédében
 Látom, hogy mellyikhez vonzódjék szívében.

A' Király most válast Tanitót Fijának,
 Hogy tanuljon lenni Attya ez Hazának.
 Ez Hívatal Ötet leg - inkább illeti
 Nints más, ezt érdemlik nagy tselekedeti.
 Vitéz dolgaiban, mivel nintsen Párja
 E' Hívatalt méltán, 's Pár nélkül-is várja.
 És mivel Rodrig már az Attyát rá vette
 Hogy a' Tanátsból ki-jövén ő érette
 Szóljon; tudom dolgát nyomoson folytattya.
 Azért Nagyságod-is jó végét várhattya.

C H I M E N E.

Nem tudom; de Szivem mint Tenger hánkódik
 Nem örülhet; rozzat képzél, és aggódik.
 A' Szerentse fordul; 's tündér ábrázattya,
 Félek most-is mérget hoz mérges falattya.

E L V I R E.

E' félelem árnyék, 's majd femmivé lézen.

C H I M E N E.

Mennyünk! én mindenre tartom magam' kéfen.

(El-mennek)

MÁSODIK KI-JÖVETEL.

URRAKA, LEONORA, 's egy Udvari Pá'si.

Eredj Páfi, fiess! mond-meg Chiménének,
Ohajtom látását kedves Személyének.

Tsudáлом mért kékik, és alig várhatom.
(à Pá'si el-mégyen)

L E O N O R A .

Felséged minden nap, most is, mint láthatom
Chimenével akar csak azért állani:
Hogy kíván Szerelme dolgáról hallani.

U R R A K A .

Nintsen ez ok nélkül, mert benne e' tüzet,
Én lobbantottam-fel, 's az én Kezem fűzet
Illy' lántzot, a' mellyel Rodrigot Szívére
Kötöttem, hogy jutna valaha kezére.
És így magam lévén Szerelmek' ferezője,
Méltán kívánok - is lenni végezője.

L E O N O R A .

De még is Felséged bádgyatt Szívet mutat,
Mikor a' Hír róllok kedves szellöt fűtat.

Ez a' hív Szeretet, melly benne vígságot
Szerez; illy' nagy Szívnek ad e' bádgyattságot?
'S Ha Felséged egybe kelésekbe vehet
Illy' nagy rezt; örömök, bánattya hogy lehet?
De bátor kérdésim, talám fokra mennek.

U R R A K A.

Mivel-hogy titkaim, látom csak gyötrenék,
Hald-meg, mik hervasztnak, 'sbágyasztanak engemet,
És melly mérges nyílak febhetik Szívemet.

Erös a' fzeretet, 's válastás nélkül lö,
Igy kit másnak adok azzal sérteget ő
'S Szeretem - -

L E O N O R A.

Rodrigot Felséged fzereti!

U R R A K A.

Lásd, ha valaki csak Nevét emlegeti,

Meg-gyözetett Szivem repes és fel-lobban
Érzi gyengeségét.

L E O N O R A.

Szívem már meg-dobban,

És ha Felségednek ki-mondani mérem,
E' fzerelmet, én nagy hibának esmérem.

El-felejtette - é Felséged ki légyen?

Hogy egy Nemes Urat fzerelmébe végyen.

Illy' vizfzás dologról, vallyon mit ítélne

A' Király, ha tudná, 's az Ország mit vélne?

U R R A K A.

Jól tudom! és vérem' inkább ki ontanám,

Mint Királyi rangom alatsónitanám.

Mondhatnam ugyan, hogy vigyáz csak érdemre

A' Nemes Szív, 's arra gyúlad fzerelemre.

'S Ha kívánnám még ezt tovább mentegezni,
Ezer példát tudnék erre emlegetni.

De nem ketsegtetem ezzel vonzódásom'
Hogy magam' meg-győzzem, az minden vágyásom
Királyi Vér vagyok, magamban forгатom,
Szívem Királyt illet, másnak nem adhatom!

Sebes ugyan Szívem, de Kitől febhett
Másnak adja; mivel hozzá nem illhetett.

Azért Szívem' tüze meg-enyhítésére
Chimenét kötöttem Rodrig bilintsére,
Ne tsudáld hát, Szívem hogy most örül, most fél,
Egybe kötéseken bút és örömet lél.

Egybe kelésekkel el-vész reménységem,
És remenség nélkül lézen tsendességem.
Mert remenség által él tsak a' Szeretet,
E' nélkül holt állat és el-temettetett.

Midön Chiménével Rodrigo egybe kél,
Halálban életet febhett Szívem lél.

Mind addig pediglen, fürnyen gyötrettetem
Míg velle egybe kél; 's Rodrigot fzeretem.

'Tölle meg-válásom', ah! titkos fájdalom,
Kívánom, és még-is fájdalommal válom.

Oh kín! óh fájdalom! óh tsuda fzeretet!
Ahoz kaptsolódik Szívem, kit meg-vetett.

Két ellenkező réz ostromol engemet,
Szívem fzeret; elmém hánya nagy Nememet,
E' Párosodástól mindenképen félek,
Ha most jót reménlek, majdon rozzat vélek.

Mérges, söt halálos, akármiként légyen,
Igy Szerelmem gyötör, úgy meg-öl a' fégyen.

L E O N O R A.

Mind ezek így lévén, másként gondolkozom;
Felségedet fánom, 's immár nem okozom.

Sohajtok, söt én-is réft vézek azokban,
De mivel illy' édes 's kínzó gonofzokban
Felséged Virtuffa, minden ostromokat
Ki-áll; 's vízza veri az el-lött nyíllakat:

Háborodott Szíve, még ér tsendefséget,
Bízzék, 's az időtől várjon kívánt véget.
Bízzék az Egekben, 's lézen fejedelme
Ártatlan Szívének, hathatós védelme.

U R R A K A.

Minden reménységem, hidd-el, füst és pára,

U D V A R I P Á ' S I.

Chimené már el-jött parantsolatjára.

U R R A K A.

Eredj, ne hadd ott küin, tsak magára lenni.

L E O N O R A.

'S Felséged itt eped! jobb lefz hozzá menni.

U R R A K A.

Mégyek én-is mingyárt, tsak rendbe fedhessem
Ábrázatom'; 's búmat rólla el-üzhessem.
Egek! kikben veti Szívem reménségét
Adjatok már kérlek bánatimnak végét!

Hánykódó Szívemnek legyen nyúgodalma,
 És betsületemnek nállatok óltalma.
 Bóldogságom' látom más bóldogságában
 Hárman bóldogulnak egy' barátságában.
 Egybe kelésekkel lántzaim óldjátok,
 Vagy Szívemnek nagyobb erejét adjátok.
 Mennyüink Chiménéhez, mert fokáig késem,
 Talám befzédében lézen enyhülésem.
 (El-mennek)

HARMADIK KI-JÖVETEL.

G O M E S, D I E G O.

G O M E S.

A' Király' Kegyelme, olly' Tifztre emele
 Tégedet, mellyet tsak Gomes érdemele.
 'S A' Király' Fiát már te fogod nevelni.

D I E G O.

A' Király az Embert meg-tudja fzemelni.
 'S Hogy régi érdemem' meg-jutalmaztattya,
 Hogy ő igaz legyen azzal meg mútattya.

G O M E S,

A' Királyok fzent' úgy Emberek mint mások,
 'S Nékik-is mint másnak, van néha botlások.
 illy' válaftás által a' ferény-is restül,
 Hogy a' jelen való érdem tsak porban ül.

D I E G O.

Hadgyuk-el! mert látom vagy meg illettetett,
Légyen! e' Választás kedvezéssel is lett.

De hogy Királyunknak már egyfzer ugy tettzett,
Hogy nekünk is tetsék, tettzése törvényt tett,
Jobb hogy e' Tíztemhez kös más tíztetséget,
Házunk közt ferezvén örök fővettséget.

Egy Fiam van, adjad annak Léányodat
Ne vond meg-mi töllünk e' barátságodat.
Ez által ferezhetz nekik bóldogságot,
Köztünk pedig köthetz örök barátságot.

G O M E S.

E' bóldog Fiúnak fíve fel-dagadt már!
Artya nagy Tíztségén, s' jobb házaságot vár.
Néked pedig azon fíükség gondolkodni
Hogy tanítsd a' Printzet bóltsen uralkodni.
Hogy Törvénye alatt, Népe engedelmes
Légyen, a' jo, bátor; a' gonofz féelmes.
Tanítsd hogy kellefsék gyözedelmeskedni,
Szoktasd hideget és meleget fzenvedni.
Nappal és éttzaka a' nyeregben lenni
S' Orozlányi fíivel Ellenségre menni,
Fegyverében hálni Várat ostromlani,
Hogy egy nagy Vézérnek lehessen mondani.
Tanítsd! 's hogy ezekre inkább formálhassad
Réguládat példád által is mutassad.

D I E G O.

Olvassa (: irigység nints mit fzenre vessen?)
Vifelt dolgaimat! 's talál mit kövessen.

Tanúlhat azokból Országokat venni
 És a' Márs mezején nagy próbákat tenin.
 Várat ostromolni, Népet jól rendelni
 'S Vitézsége halmán oklopot emelni.

G O M E S.

Élő példákkal kell egy Printzet foztatni,
 Nem csak olvasással Virtusra oktatni,
 És fok eftendeid mit tudnak mutatni?
 A' mit egy Napomban fel nem találhatni.
 Én most vagyok Vitéz, te valaha voltál,
 'S Az Ország ereje, ma-is e' karban áll.
Gránád és *Arragon* rezket fegyveremtől,
Castil örül; azok irtóznak Neveemtől.
 Nállam nélkül itten Törvényt majd más tenne,
 'S Nyakatok Ellenség' járma alá menne.
 Ugy tettzik, minden Nap, új fényt hoz fényemre,
 'S Ujjabb győzedelmet ad győzedelmemre.
 A Printz, Probáimban ha mellettem lenne
 Bátor szívemtől ő bátor ívet venne.
 Győzedelmem' látván nem győzni fégyenlné
 'S Igy fárnyam ditsőség halmára emelné.
 Meg-látná - - -

D I E G Ó.

Jól tudom! mert alattam vóltál,
 Alattam hártzoltál, 's néha parantsoltál.
 Diegót a' Vénség mivel gyengitette,
 Gomest méltán tette a' Király helyette.

Dè hogy bé foglaljam mind azt a' mit szóltam
 Egy szóval: Te most vagy, a' mi már én voltam.
 De lásd! a' Király ad nekem illy' Tifztséget
 Azért, mert köztünk tud tenni külömbséget.

G O M E S.

Te lettél az, a' mit tsak én érdemlettem.

D I E G O.

Jobban érdemlettem, és azért a' lettem.

G O M E S.

Ki mit hogy viselhet a' fzerint érdemel.

D I E G O.

Te attól el-estél; 's e' nem igen jó jel.

G O M E S.

Mint Udvari róka, nyerted ravaszsággal.

D I E G O.

Nem! hanem érdemmel, 's vitéz bátorsággal.

G O M E S.

Vagy talám a' Király öfz fejedet nézi.

D I E G O.

Nem! az érdem fzerént kegyelmét intézi.

G O M E S.

A' fzerint e' Tifztség engemet illetett.

D I E G O.

Mivel nem érdemled, azért tiéd nem lett.

G O M E S.

Ki nem érdemli?

D I E G O.

Te.

G O M E S.

Ezt nem szenvedhetni.

Szémtelen vén Ember! ezt így kell büntetni:

(: poson tsapja :)

D I E G O. (: kardjához nyúlván.)

Ha így meg-gyaláztad tisztes vénségemet,
Nem kívánok élni, ontsd ki-már véretem.

G O M E S.

Te vén! hát próbálni méred vitézségem?

D I E G O.

Oh Egek! hová lön régi erősségem?

G O M E S.

Im' hatalmamban van erőtlen fegyvered
Vidd-el; próbálj mázszor, talám jobban nyered.
Eredj! és a' Printzel olvastassad immár
Vifelt dolgaid közt, e' probadat-is bár.
Ebben az ügyesség, nints mit szemre vessen,
'S A' Printz-is találhat benne mit kövessen.

NEGYEDIK KIJÖVETEL.

D I E G O. *(egyedül)*

Oh méreg! óh vénség! óh kemény kísértet!
Oh gyalázat! a' melly lelkemig meg-sértett.

Igy kell-é végezni hofzfas életemet?

'S Eként motskoltatnom fok gyözedelmemet?

E' Kar, mellyet méltán Spanyol Ország tsudáll,

E' Kar, a' melly által *Castilia* fenn áll.

E' Kar, melly Királyom' Székét védelmezte,

Minden gyözedelmét egy Nap' el-fedezte,

Kinos emlékezet! óh régi ditsőfség!

Mellyet homályba hoz illy' gyalázatos vég.

Oh Tifztség! mért vivél ditsőfség' hegyére?

Ha onnan le-tafitz temető helyére.

Gomes meg-gyöz! és én meg-halni is félek,

Mivelhogy még bofzú állás nélkül élek,

Neveld már a' Printzet Gomes! légy helyettem,

Nem érdemlemén azt, mert meg-gyözettettem.

Irgy mérérzséged a' Király tettzését

Meg-fégyenitette bennem 's vegezését,

Te pedig ezköze fok gyözedelmemnek

'S Már tsak külső díze meg gyengült testemnek.

Te fegyver! melly soha másnak nem hodoltál,

'S Ez hodolásomnak most ezköze voltál.

Eredj méltóbb Kézbe, hol jobban hafználhattz,

'S Melly által valaha értem bofzút álhattz.

ÖTÖDIK KIJÖVETEL.

DIEGO, RODRIGO.

DIEGO.

Rodrig! van-é Szíved?

RODRIGO.

Ha ezt kérdené más,

Meg-látná - - -

DIEGO.

Oh vér! óh kedves fel-índulás!

E' fel-buzdulásod Szívem tsendesíti,

Vérem van Fiamban 's példamat követi.

Kézsegedet látván újjúl ifjúságom,

Jöjj-el vérem! jöjj-el! bozszúld-meg tsúfságom.

Mellyet rajtam ejtett.

RODRIGO.

Ki?

DIEGO.

Egy ellenségünk,

Kitől mind kettőnknek esett kiffebbségünk.

E' vakmerő Ember engem artzul tsapott,

Ő még-is él, gondold, és láttya a' napot.

Meg-ölni akarám fel-gyult haragomban,

De meg-tsalatkozám meg-vénült karomban.

Azért Fijam jöjj-el! végyed fegyveremet,

'S Hellyettem bozszúld-meg e' biffebbségemet.

Halj-

Halj-meg, vagy verd által éles fegyvereddel,
 Betsületünk motskát vérével töröld-el.
 Ezt ugyan előre mondom, vedd ezedre:
 Találj benne Vitéz nagy ellenségedre.
 Láttam fokzor vérrel festetett karjait,
 'S Mint üzte ellenség egész tsoportyait.
 Láttam hogy meg-bontott egész Seregeket,
 'S Fegyvere rettentett fok Vitéz Szíveket.
 És hogy mind ki-mondjam, ez a' Vitéz mit ér,
 Több mint jó Katona, több mint Hadi Vezér.
 Ez - - -

R O D R I G O.

Ki? mond-meg! Szívem mert alig várhattya.

D I E G O.

Jól tudod ki légyen Chiménének Attya.

R O D R I G O.

Chimé - - -

D I E G O.

Többet ne szólj! tudom szerelmedet,
 De mint sem motsokkal élj, ontsd-ki véredet.
 Nagyobb a' bántódás ha kedves kéztől jó,
 Míg meg nem bozszúlod, gyalázatunk csak nő.
 Egy szóval, érettem 's éretted bozszut végy,
 'S Mútasd-meg, hogy igaz Fiam és Vérem légy.
 Én addig magamat adom csak firásra,
 Te menny! fies, repülj a' bozszu-állásra,

HA-

HATODIK KIJÖVETEL.

R O D R I G O *(egyedül)*

Bé-hat Szívem' rejtekére
 'S Tsontaimnak velejére
 E' szomorú nagy eset.
 Méltán kívánék bozszú-állást
 De szerezék kínos meg-válást,
 Jaj! reményem el-esett,
 Akármit választanak mind baj,
 Mikor tzelom' érném; óh jaj!
 Akkor esik halálom.
 Atyám a' meg-bántódott fél,
 De jaj! úgy Chiméné hogy él?
 Ha én bozszumat állom.
 Melly kínos próbák Szívemben
 Forognak e' gyötrelemben,
 Nem tudom ki-mondani.
 Atyám' sebét bozszuljam - é?
 Vagy Chiménét szalasztam - é?
 Mit tudjak választani.
 Ama' gerjeszti Szívemet,
 E' kötve tartya kezemet,
 Egek! óh hová légyek?
 Amúgy a' nagy szégyen meg-öt,
 Így meg-válom Szerelmemtől,
 Ah! nem tudom mit tégyek?

Egyik mint másik halálom,
 Tsendeségem nem találom,
 Oh kín! óh nagy gyötrelmem!

Gyalázatba maradjak - é?
 Gomefen bozszut áljak - é?

Mind kettő vezedelem.

Atyám; Szerelmem, Szép Nevem,
 |Édesem, Kedves gyötrelmem,
 Okai kínaimnak.

Vagy Szerentsém' el-erefztem,
 Vagy betsületem' el - veztem,
 Vége víg napjaimnak.

E' tézen bódogtalanná,

A' pedig háladatlaná,

Egyik sem mondhat hívnek.

Kínos 's kedves reménsége

Bóldogsága 's ellensége

Egy hív és Nemes Szívnek.

Fegyver! jöttél - é kezemre,

Hogy éled' fordítsd Szívemre,

'S Ejtsd kérttség' hálójában.

Vagy hogy bozszúld betsületem,

'S El - temessed Szeretetem'

Chiméné haragjában.

Ha Atyámnak így adózom,

Chiménének - is tartozom

Annyi kötelefséggel.

Ha bozózút állok, meg-gyülöl;
Ha nem! útálásával öl,

Meg-vetvén tellyefséggel.

Avagy méltatlannak ítéel,
Vagy hüségtelennek vél,

Ezek az én kinaim.

'S Fájdalmim' midön gyógyitom,
Sebeimet nagyobbítom!

'S Tsak duplázom jajjaim'.

Halj-meg Rodrig! nints mit tenni,

Halj-meg, mivel úgy kell lenni,

Tsak Chiménét ne sértsd-meg.

De mit! Atyád hová léfzen?

Érte bozózút úgy ki véfzen?

Rodrigo! ezt-is értsd-meg.

Többre vinne fzeretetem?

Mint nagy rangom 's betsületem

Melly most motsok alatt ül.

Spanyol Ország mit mondana?

Ha vérem így ki-omlana,

Meg-halnék nemtelenül.

Szerelmem' hát fel áldozom,

Atyámnak többel tartozom

Mint tulajdon Véremnek.

Chiménétöl meg kell válnom,

Azért fziükség bozózút álnom,

Lefz nyugalma lelkennek.

A' Szív tsalárd , 's nem követem ,
'S Már kormánnya alá vetem
A' józan értelemnek.

Ha nemes vólt eredete ,
Légyen nemes végezete ,
'S Ki-omlása véremnek.

Chiménét illik tisztelnem ,
De Atyám' mellett ki-kelemnem
Elsőbb kötelességem.

'S Már-is, a' fégyen el-borít,
E' kéfedelmem fozmorit,
Hogy még él ellenségem.
Ne késsél hát Rodrig! siefs!
E' hánykódásnak véget vess,
Atyádért rántsd ki fegyvered'.

Ne nézz semmit Chiménére,
Hadd omljon Attya Vére,
Siefs! vezted vagy nyered.

MÁSODIK FEL- VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

G O M E S, Á R I Á S.

G O M E S.

MEg-vallom, hogy nem kell vala azt mivelnem,
'S Egy főért kezemet réá fel-emelnem.
De már hogy meg-esett, arról ki mit tehet?

Á R I Á S.

Engedelmeskedned a' Királynak lehet.
Nagyon-is fel-indúlt 's attól lehet félni,
Hogy te ellened fog hatalmával élni.
Nincs mivel mentsd magad', mert te akárki vagy,
A' bántódás főrnnyü, 's a' bántódott Fél nagy.
'S Nem tsak közönséges követést érdemel,
Ha mit akarz itten, meg-hűnnyázkodnod kell.

G O M E S.

Igaz! életem van a' Király' kezében.

Á R I Á S.

Hibád zül más hibát mostan melegében.
 Engezteld a' Királyt míg fzeret tégedet,
 Parantsolatjának hajtsd alá fejedet.

G O M E S.

Az engedelmeiség betstelenné tézen,
 Ha nem engedek hát, olly' nagy bün nem lézen.
 De ha a' lenne-is, azt el-törölhetik
 Nagy Érdemim „ 's hibám' jóvá-is tehetik.

Á R I Á S.

Kötelelségét a' Szolga jól teheti,
 De azért Királyját nem kötelezheti.
 Sokat hízz magadról; de vallyon mit mivelz
 Mivel nem tartoznál, 's ott mi érdemet lelz?
 Ezen hijedelmed még el-vezt barátom.

G O M E S.

Akkorom el-hízzem, a' mikor meg-látom,

Á R I Á S.

Félned kék néked a' Király' hatalmától.

G O M E S.

Olly' könnyen nem válik-meg illy' Szolgájától.
 'S Ha vezedelmemre tellyefséggel ki kél,
 Az Ország-is el-vezz, hogy ha Gomes nem él.

Á R I Á S.

'S Nállad tsak annyit ér a' Király' hatalma?

G O M E S.

Egyedül bennem van ö néki óltalma.
 Eleteimmel erős Királyi páltzája,
 Ha fejem el-esik, el-véző Koronája.

Á R I Á S.

Az okos Tanátsnak nálad helye legyen,
 'S Lágýítsd kemény Szíved'.

G O M E S.

A' többre nem mégyen.

Á R I Á S.

Mit mondják hát néki? mert válaft kell vinnem.

G O M E S.

Mondjad: Gomes magát meg-nem gyalázhattya.

Á R I Á S.

A' lefz, a' mit végez Király' akarattya.

G O M E S.

Halgafs! akaratom' meg-nem változtatom.

Á R I Á S.

Menny-el hát! de azt még előre mondhatom:
 Még szép laurusodra, a' menykö eshetik.

G O M E S.

Attól én nem félek.

Á R I Á S.

A' meg-történhetik.

(El-mégyen.)

Go-

MÁSODIK KI-JÖVETEL.

A' GRÓF GOMES, és RODRIGÓ.

R O D R I G O,

Gróf Uram! egy fóra!

A' G R Ó F.

Szólj!

R O D R I G O.

Mit tudjak vélni.

Tudod - é ki Digó?

A' G R Ó F.

No's!

R O D R I G O.

Lassan kék beszélni.

Tudod - é hogy ezen Vén Ember' élete
Vitézség, Virtus vólt, 's Hazánk' betsülete?

A' G R Ó F.

Ugy lehet.

R O D R I G O,

De látván femem' villogását,

Nem látod - é bennem Vérenek folyását?

A' G R Ó F.

Mi gondom rá?

R O D R I G O.

Jere, 's meg fogod tanulni.

A' G R Ó F.

El-hitt gyerek!

R O D R I G O.

Nem kék illy' hamar fel gyúlni.
Igaz! ifjú vagyok, de a' szép Nemes Vér,
Még ifjú korában ki-mutatja mit ér.

A' G R Ó F.

Büfke finak! soha nem vonván fegyvered
Vélem mérsékleni, azt ugyan hogy mered?

R O D R I G O.

A' Nemes Szív nagyra vágyik, és nagyot mér,
Első próbája-is tanúlt Vitézhez fér.

A' G R Ó F.

Tudod - é ki vagyok?

R O D R I G O.

Tudom! mért félhetne
Más akárki, 's még csak Nevedtől rezketne.
Sok gyözedelmeid, mint egy jelengetik
Hogy ezen próbában, vezéllyem eshetik.
Mert eddig mind nyertes Vitézre találok,
Midön vakmeröül veled szembe álllok.
De lézen eröm-is, mert próbálni merek,
'S Az Atyámért állván bozszut, tudom nyerek.
Még azért, hogy eddig meg nem gyözetettél:
Gyözzhetetlenné Te, az által nem lettél.

A'

A' G R Ó F.

Nemes Szívet mutatzt ezen befédedből,
Mellyet még eddig-is ki néztem fzedéből.

Mint Hazánknek dívét úgy-is fzemlételek,
Magamban Vejemnek ki-is intéztelek.

Örülöm mostan is, tudván fzerelmedet,
Hogy kötelefséged birja lépésedet,

Birz látom magaddal, mert birz fzerelmeddel,
'S Méltán betsültelek illy' fok érdemeddel.

Vömnök fántalak volt, és azt meg sem bántam,
Mert érdemes Férjet Leányomnak kívántam.

Bámúlva tsudálok most is bátorságod'

De azomban, óh melly fánom ifjúságod'.

Kérlek ne kénfzeritts, vég vefzedelmédre

Nem vagyunk egyenlök; kérlek! térj efzetre.

Nékem mit is tenne ez a' gyözedelem?

Mert nints ott Ditsöség, hol nints vefzedelem.

Gyermekem' gyöztem-meg, ez a' híre lenne;

'S Halálotat fánám; abból tsak a' lenne.

R O D R I G O.

Méréfséged' tsúfos fánás mint követi?

Ki meg-ölt híremben, éltem' hogy fzereti?

A' G R Ó F.

Menny dolgodra!

R O D R I G O.

Mennyünk! többet ne-is befélj.

A' G R Ó F.

Meg-úntad-é élni?

R O D R I G O.

Meg-halni így ne félj.

A' G R Ó F.

Jere! jól tseleked , mert nem méltó élni,
 Ki Attya motskáért , meg-halni tud félni.

HARMADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY , CHIMÉNÉ ,
 L E O N O R A.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Ne törödj! ne búsúlj! enyhítsd fájdalmadat,
 Kérlek én Chiméném! erősítsd magadat.

E' kis félvézt majd szép tsendesség követi,
 Szerentsédet hátrább tsak kis felhő veti.
 Ha halad-is, abból Szíved mi rozzat vél?

C H I M É N É.

El-tsüggedett Szívem, még remélni-is fél.
 Midön hirtelen jö tsendességre félyézf,
 Féljünk; mert az jele, hogy hajónk majd el-vézf.
 Nékem-is a' partnál lett hajó törésem,
 Atyáinknak tettvén már egybe kelésem

Azzal;

Azzal; kit szerettem, 's kitől szerettettem,
 'S Mikor Felsőgednek én ezt jelentettem
 Akkor vezekedtek. Szerentsétlen óra!
 Mellyben örömöm vált jajjal zengő szóra.
 Átkozott kevélység! bolond és vak vezér,
 Melly a'nagy Elmékben még nagyobb fézket vér.
 Kegyetlen Betsület! Szívem' üldözője,
 Síralmim' oka vagy! 's jajjaim' szerzője.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

E' vezekedéstől nints nagy okod félni,
 A' mint öfve veztek, meg-fognak békélni.
 Tsak a' lármáért-is rá kell nekik menni,
 Mert a' Király akar békéltető lenni.
 'S Mivel fájdalmidban én-is nagy részt vézek,
 Hogy okát ki-irtsam, hidd-el, rajta lézek.

C H I M E N E.

Meg-békéllést illy' nagy dologban ki-várhat?
 Az hol a' bántódás éppen a' Szívre hat.
 Az erős fájdalom, szép szótól nem enyhül,
 Az erőszak pedig tsak egy tettetést fül.
 Titkon lappangó tűz, a' titkolt gyűlölség,
 Melly ki-ütvén magát még nagyobb lángal ég.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Chiménét a' szent Lántz, melly Rodrighoz fűzi,
 Majd az Atyáknak-is haragját el-üzi.

Házafásztok véget vét. e' gyülölségnek,
És erős petsétje lefűz a' békeféségnek.

C H I M E N E.

Ugy óhajtom; bátor remélni nem mérem,
Mert Diego mérges, 's az Atyám' esmérem.
Próbálok, de bizony magammal nem bírok,
A' jövendő rettent; ha a' múltan firok.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

De mit félű! olly' vénnek nints-is már ereje.

C H I M E N E.

Rodrignak Szíve van.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

De ifjú ideje.

C H I M E N E.

Egybe ki-mútattya magát a' Vitézség.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Ne félű! mert érette Szíve lángol és ég.
Es mivel tettzésed minden akarattya;
Haragját-is, tsak egy fűd el-fordithattya.

C H I M E N E.

Ha fűóznak nem enged, nagyobbul fűjaldmam,
Ha enged! meg-fűólják; ez-is aggodalmam.

Mert hogy-is leheffen, illy' motskot fzenvedni,
 Tsak jaj! ha akar-is, ha nem-is, engedni.
 Szeretete felöl így lézen kétségem,
 Ugy érdeme iránt meg-tsal reménségem.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Hafzonra nem vígyáz soha a' Nemes vér,
 Chiménéhez, látom, alatsonság nem fér.
 Ez hív Szeretödet de ha el-fogatom,
 És vitéz fegyverét így meg-tartóztatom,
 Míg azok békélnek, nem lefz - é terhedre?
 'S Ebböl újabb gondot nem véfz - é Szívedre.

C H I M E N E.

Oh vajha! mert Szívem meg-éledne ezzel.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY, CHIMENE, LEO-
 NORA, és egy PÁ'SI.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Te Pá'si! keresd-meg Rodrigot, és bídd-fel.

A' PÁ'SI.

Gróf Gormás, és Rodrig - - -

C H I M E N E.

Vérem már meg-hülle.

A'

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Szólj!

A' P Á 'S I.

A' palotáról ki felé kerüle.

C H I M E N E.

Vólt-é más?

A' P Á 'S I.

Nem ! 's mintha vezekedtek vólna.

C H I M E N E.

Most egy-máson vannak , már itt ki mit fólna ?
Felsőged engedje meg hát fiettségem'.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Tsak háborog Szívem , 's oda tsendefségem !

ÖTÖDIK KIJÖVETEL.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY, LEONORA.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Chiménét-is fánom , de Rodrigért dobban
Szívem , 's szerelmére újabban fel-lobban.

Chiménét Rodrigtól a' mi el-fzakasztya,

Elmém' háborittya , 's reményem' gyúlasztya.

'S Ha el-válásokat fájlalva könyvezem,
Szívemnek abból vett örömét érzem.

L E O N O R A.

Felséged Törvényét csak a' Virtus szabja,
 Illy' rút szerelemnek hát hogy lenne rabja?

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Ne mond rútnak a' mit Szívem képzél szépnek,
 'S Kinek törében van, mint madár a' lépnek.
 Tiszteld, a' kinek én ennyivel adózok,
 'S Akaratom ellen, Szívemben hordozok.
 Szívem reménli hogy az-é lefűz, 's azzal él,
 Kinek válasától Chiméné rezket 's fél.

L E O N O R A.

Hogy van, hogy Felséged magával most nem bir?
 Hol van az okosság, hová lefűz a' szép hír?

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

A' jó 's okos tanáts, akkor keveset nyér,
 Mikoron a' Szívhez illy' édes méreg fér.
 Ha a' beteséget a' beteg szereti,
 Az Orvosló kezét el-nem szenvedheti.

L E O N O R A.

Felséged édes íz alatt mérget vézen,
 Rodrig Felségedhez mert méltó nem lézen.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Tudom! de ha Virtus Szívemben aluzik,
 Szeretetem biztat, 's hidd-meg, nem nyugozik.

Ha

Ha e' viadalban Rodrig nyertes lézen,
'S Ama' nagy Vitézen diadalmat vézen:

Bízhatom, 's fzeretnem nem lez̄z femmi fégyen,
Ki Gormást meg gyözte, még mire nem mégyen?

Ugy képzem: a' hová mégyen mindenütt nyer,
Sok Ország és sok Nép még tölle Törvényt kér.

Söt az én Szerelmem még azt-is súgalja,
Hogy Granada ötet Királyjának valja.

A' meg-gyözött Maur, refketve tifteli,
És diadalmait Arragon neveli.

Portugall meg-hódol, 's a' hír mint febes fél,
Illy' gyözedelmével mindenfelé jár 's kél.

Festi kozoruját az Afrikai vér,
'S A' ki, mit egy fzentelt Vitézről hinni mér,

Mind azt Szívem rólla ha most nyer, reméli.

'S Dítsekedésének-é fzerelmét véli.

L E O N O R A.

Felséged képzése igen mezfze nyúlik,
Még a' viaskodás hát ha tsak el-múlik.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY.

Gróf Gormás a' bántó, Rodrig a' bántott Fél
Magokra mentek-ki; 's ez nem tsak üres fél.

L E O N O R A.

Jól van! bátor eddig meg ütköztek légyen
Rodrig, mint Felséged, annyira nem mégyen.

A' KIRÁLY, KIS-ASZSZONY.

Mit tsináljak! elmém nints helyén, tsak haboz,
Szerelmem fejemre, ládd melly fok gonofzt hoz.
Jövel-bé Szobámba, 's ne hadgy így magamra,
'S Légy illy' habjaimban vígafztaláfomra.

HATODIK KIJÖVETEL.

A' KIRÁLY, SÁNCHE, ÁRIÁS.

A' KIRÁLY.

Hát a' Gróf illy' ézre 's rántzba nem hozható,
'S Méri hinni vétkét hogy meg-botsátható?

A R I Á S.

Felféged' Nevével fokat beféillettem,
Próbaltam, de vélle femmit fe tehettem.

A' KIRÁLY.

E' már vakmerőség! tsudáalom a' dolgát,
Hát hol a' tíztelet? ki látott illy' Szolgát?
Diegot meg bántya, engem fel-fem vézen,
Királyi Házamban nékem Törvényt tézen!
Meg-mútatom, légyen akármelly nagy Vezér,
Hogy e' déltzogsége még felidségre tér.
Maga Márs vólna-is rántzba fogom fedni,
'S Meg-láttya mit tégyen nékem nem engedni.
Még érdeme ferint véle nem-is bántam,
Mint hogy tsendefitni a' dolgot kívántam.

De hogy jószággal vízfa élni nem fél,
Még ma el-fogassad, akár hal, akár él.

S A N C H E.

Felséges Uram! majd talám magába tér,
Első forrásában van még benne a' vér.
Hirtelenül fogták, 's a' Nemes elmében
Meg-van, hogy nem enged első melegében.
Hibáját jól érzi, de vezüri vagy nyeri,
Más előtt, ha lehet, azt meg nem esmeri.

A' K I R Á L Y.

Halgass Sanche! mert csak főt-is a' ki tézen
Érette, bűnében azzal rézes lézen.

S A N C H E.

Halgatok! Felséged de ha bé-vehetne
Két főt menségére - - -

A' K I R Á L Y.

Szólj! a' mi lehetne?

S A N C H E.

Alatsonság a' nagy Elméhez nem férhet,
Botsánatot pedig a' nélkül ki kérhet?

Botsánat, férelem, kérelem és fégyen
Együtt jár, 's csak azért a' Gróf rá nem még, en.
Tehát hogy nem enged, csak nagy Elméje gát,
'S Köreleiségében, hogy reménséget lát.
Ha parantsoltatik hogy eleget tégyen

Fegy-

Fegyverével; tudom örömeft rá mégyen.
 Az, akárki légyen, de annak meg-felel,
 Így benne Felséged kéz engedelmet lel.

A' K I R Á L Y.

El-felejtéd magad! de most meg-botsátom,
 Mert ifjúságodban bátor Szíved' látom.
 A' jó Király olyan óltsónak nem véli
 Híveinek vérét, 's jobb tzelra kiméli.
 Ugy-is vígyázok az alattam valókra,
 Mint a' Főnek gondja van a' több tagokra.
 Te! mint Katona szól; de én tselekezem
 Mint Király; okaid' azért bé-fem vezem.
 Nem gyalázat; a' Gróf akárhogy-is vézi,
 Ha akaratomat, mint Szolga meg tézi.
 'S Midön ö azt, Kit én Fiam! mellé tettem,
 Meg-motskolta, azzal, én érdekeltettem.
 Választásom ellen, a' ki szól, vagy fel-kél,
 Engem fért-meg; 's a' főbb Hatalomtól nem fél.
 De most vége ennek. Tíz Hajót mondanak
 Hogy a' folyó Víznek fájánál láttanak.
 Régi Ellenségünk tám még próbálni mér.

Á R I Á S.

Tudja azt Felséged jól a' Maur mit ér.
 Mivel még mindenkor előttünk meg-faladt,
 'S Mint viaf a' tüztöl a' Szíve el-olvadt.

A' K I R Á L Y.

Andalusia fáj néki, 's nem láthattya,
Hogy az én Királyi Páltzám igazgattya.

Irigy szemmel nézi, mert az Ország jó 's szép,
Sokáig is birta e' bárdolatlan Nép.

Castilból tsak azért már rég hogy el-jöttem,
'S Királyi lakásom' Sevillába töttem:

Minden mozgásokat hogy közel láthassam,
'S ha valamit kezdnek, mingyárt gátolhassam.

Á R I Á S.

Érzik a' közöttök drágább Fök' estével,
Felséged melly fokot tégyen itt létével.

Azért nints mit félni.

A' K I R Á L Y.

De mind-azon-által

Vigyázni kell; mert az el-hittség is meg-tsal.

'S Nem tudod? itt lehet minden hajójával,
A' tengernek tsak egy vízfolyásával.

De illy' bizontalan hírral rémiteni,
Nagy hiba vólna a' Népet ijeztetni.

Mert ez, ok nélkül-is olly' rémulést fülne,
Hogy az egész Város egybe fel-zendülne.

Duplázd a' Kö Falon, 's a' parton, a' hol vólt
Stra'sa. E' most elég.

HE-

HETEDIK KIJÖVETEL.

A' KIRÁLY, SANCHE, ALONZÓ

A L O N Z Ó.

A' Gróf Gormás meg-hólt.

'S Diego a' Fia által allott bofzút.

A' K I R Á L Y.

Mingyárt által láttam, hogy még ez erre jút.

'S Azért-is kívántam volna meg-elözni.

A L O N Z Ó.

Chiméné irt vagyon könyvével öntözni
Felséged' lábait, 's kíván ítéletet.

A' K I R Á L Y.

Bátor fáj nékem-is; 's meg-vagyok illetett,

De úgy tettik, méltó jutalma és vége,
Mert ezt kereste a' Gróf' vakmerősége.

'S Noha én ez hibát tsak benne találok,

Illy' nagy Vezéremtől de bajoson válok.

Hazája mellett vont vitéz fegyveréért,

Értem fok ezerfer ki-ontott véréért,

Hibáit nem nézem; de halálát bánom,

'S Ötet valójában és Szívemből fánom.

NYOLTZADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, DIEGO, CHIMENE, SANCHE,
 ÁRIÁS, ALONZÓ.

CHIMENE.

Ah Felséges Uram!

DIEGO.

Hadd én-is szólhassak!

CHIMENE.

Le-borúlok 's - - -

DIEGO.

Ha tsak lábadhöz nyúlhassak!

CHIMENE.

Itéletet kérek - - -

DIEGO.

A' felelet kéz már.

CHIMENE.

Uram Király! a' vér kiált, 's büntetést vár,
 Mert azt egy vakmerő ifjú ki-ontotta,
 'S Az által Felséged' erejét rontotta.
 Az Atyám' meg-ölte.

DIEGO.

De értem bozszút vett.

CHI-

C H I M E N E.

Az ilyen vér ontást, a' Király meg-büntet.

D I E G O.

A' bozszú-álláshoz a' büntetés nem fér,
Ha igaz okból van; 's tsak a' kezdöre tér.

A' K I R Á L Y.

Mindenik kellyen fel! és szóljon rendivel,
Mint, te én-is vagyok keseredett lével.
Nem kitsiny részt vézek Szíved' fájdalmiban,
Majd te szólj! de most ne gátold panaszban.

C H I M E N E.

Nints Atyám! jaj el-folyt immár piros vére,
El-folyt, és nints már ez Haza védelmére.
A' vér, a' melly által vett fok diadalmat,
És Ellenségein Felséged hatalmat.

A' vér, melly haraggal még most-is láttatott
Folyni; hogy a' nem a' Királyért ontatott.
A' kit a' háború, 's történet meg-kímélt,
Azt így ki-ontani Rodrig semmit sem félt.
Reszketve, fáradva mikor oda mégyek,
Hát halva találom! óh jaj hová légyek?
Engedje Felséged, többet nem szólhatok,
Tsak könyv-hullásimmal panaszolkozhatok.

A' K I R Á L Y.

Bátorítsd magadat! im' Királyod tézen
Fogadást, hogy Atyád' helyett, Atyád lézen.

C H I M E N E.

Fájdalmam' enyhíti ez a' nagy Kegyelem!
 Oda menék, latom! de jaj! halva lelem.

Meg-nyílt oldalából ki-fízvárgó vére,
 Mint-ha írta volna a' pá'sint fínére

Hozzája tartozó kötelelségemet.

Sebe még refketett; 's úgy tettzet engemet
 Unfolt, hogy még fájam által hadd szólhasson,
 'S ilgye, egy illy' igaz Királyhoz juthasson.

Mint igen ragadó mérges betegséget,
 Felséged irtsa-ki ez illy' mérészéget.

Ne fenvedje hogy így épen szabadjára,
 A' jobbak' élte-is tételsék kotzkára.

Tsak egy mérész ifjú által légyen végek,
 Homályba borúljon régi ditsőségek.

Ha illy' Vitéz este büntelen maradna,
 Sok erős Vitézek' Szívek meg-lankadna.

Felséged hát midön Atyám' haláláért
 Bozszut áll! áll akkor tulajdon magáért.

Nints más mód; tsak vérrel kell fizetni vérért,
 'S Egy illy' ifjú meg ne halna olly' Vezérért?

Áldozza Felséged ezt fel hát magának,
 Nem nekem, hanem az Haza Köz javának.

Aldozza Királlyi erős Paltzájának,

Áldozza mondom-fel ezt mint egy Példának.

A' K I R Á L Y.

Felelj már Diego.

D I E G O.

Méltó irigységre

A' ki meg-hal, 's nem jút erőtlen vénségre.

A' vénség, az ifjak' lába alá veti

Régi Ditsöfségünk', 's még el is temeti.

Én ki jutottam vólt Ditsöfség' hegyére,

'S Kit a' gyözedelem mindenütt kísére.

Imé! mi gyalázat ére vénségemre,

'S Illy' fokot éltem csak gyözzettetésemre!

A' mit hartz, les, fortély soha nem tehetett,

Mit Arragon, Gránád végbe nem vihetett.

Kinek Nevétöl-is futott az Ellenség,

A' Gróf által éri azt illy' bestelenség!

Felséged' Kegyelmét nézvén irigy fémmele,

Bízott hogy könnyen bir aggott vénségemmel.

'S így e' fívak alatt meg-özült hajaim,

Egész táborokat rettentett karjaim,

E' meg-aggott testem' fok forradásai,

Mint vitézség 's igaz hívsegg virágjai,

Gyalázattal mennek vala koporsóba,

Ha olly' Fiam nem lesz vala; ki valóba

Méltó lenne hozzám, méltó Hazájához,

Méltó illy' Kegyelmes 's igaz Királyához.

E' moszá-el motskom' a' Grófnak vérével,

Nékem költsönözött Fiúi kezével.

Ha vétek, egy pofon tsapáfnak érzése,
 Ha vétek, annak lett meg-büntettetése:
 Minden büntetésnek rám kell háromolni,
 Mert a' Főnek kell a' tagokért fámolni.
 Ha vétek, ha nem-is; én voltam itt a' Fő,
 A' mit parantsoltam tsak azt mivelte ő.

Én öltem volna meg, ha lehetett volna
 A' Grófot; 's Chiméné most rám panažolna.
 Áldozza Felséged hát fel vén fejemet
 Chiménének, mert nem sajnállom véretem.

Tsak kedvezzen annak; Kiből még remélhet
 Felséged hív Szolgát, söt nagy Vitézt vélhet.
 Én pedig örömmel mégyek halálomra,
 Mert nem ležz halálom már gyalázatomra.

SZE A' K I R Á L Y.

Nem kitsiny dolog ez! méltó fámba venni,
 A' titok Tanátsba kell ennek bé-menni.
 Sanche! kísérd haza Chiménét, akarom,
 Digo! rabházad ležz, Hited, és Udvárom.
 Rodrigot kerefsék és hozzám hívják-fel!

C H I M E N E.

Uram Király! méltó a' gyilkos vežzen-el.

A' K I R Á L Y.

Enyhítsd fájdalmadat, és légy tsendeségben.

C H I M E N E.

illy' parantsolatot hogy viheffek végben!

HARMADIK FEL- VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVÉTEL.

R O D R I G O, E L V I R E.

E L V I R E.

ROdrig! mit miveltél! hová jözfz, hová mézfz?

R O D R I G O.

Az hová ragad e' fzerentsétlen félvéz.

E L V I R E.

E' már nagy bátorság, illy' kevély hogy lettél?
Hogy olyan Házhoz jözfz, mellyet gyáfzban tettél.

Tám kívánod még a' Gróf testét bojgatni?

Nem ölted-é jól-meg?

R O D R I G O.

Azt nem tagadhatni.

Mert az ő élete vólt az én halálom.

E L V I R E.

De mi hozott ide, okát nem találom.

Egy gyilkosnak sem vólt illy' menedék helyye.

EL-

R O D R I G O.

Itélő Bírámhoz jöttem, hogy ítélje
Tselekedetemet. Ezen mért bámúlz el,
Halálom' a' Halál után keresem-fel.

Itélöm, Chiméné; Törvény a' zerelem,
Haragja, halálom; 's ezt meg-érdemelem.
Meg-halok örömeft, mert ezt ítéli ő,
'S Édes lelké halálom, mert kedves kéztől jö.

E L V I R E.

Fufs! és kerüld inkább látni ábrázattyát,
Kerüljed fel-forralt első indulattyát.
Menny-el! haragjának így magad' ki-tenni.
Nem jó! mert hát ha, ez nagyra fogna menni?

R O D R I G O.

Nem! mert méltó vagyok búsult haragjára,
Minthogy illy' Kintsemnek lévék bántására,
Ezerfer meg-halok, tsak hogy fájdalmait
Enyhítsem, 's általam' okozott jajjait.

E L V I R E.

Nagy fájdalmák között az Udvarban van ő,
És kíséző nélkül onnan le sem-is jö.
Azért kérlek menny-el! ha itt találának,
A' fok mérges nyelvek, mert mit mondanának?
Az Apja gyilkofsát hogy kívánnya nézni?
Ne kívánd ezzel-is kínnyait tetézni.

Nem kéfík; né hol jö! kérlek fiész, bújj-el.
Gondolj Chiménének ha betsületével.

MÁSODIK KI-JÖVETEL.

SANCHE, CHIMENE, ELVIRE.

SANCHE.

Ugy van! bofzú-állást kiált ez fájdalom,
Méltó itt a' harag, méltó a' firalom.

Nem-is vígasztalom hozzú befédekkel,
Mert tám keferitném Nagysádat ezekkel.

De ha Nagyságodnak tettik: kéz fegyverem,
Kéz! és e' drága vért meg-bofzúlni merem.

Végye-is ezközül Nagysád kéz hívségem,
Szerelmem erőt ad, és lefz nyereségem.

CHIMENE.

Oh én bóldogtalan!

SANCHE.

Nagyságod hát mit vár?

CHIMENE.

Meg-bántnám a' Királyt, Ki törvényt ígért már.

SANCHE.

A' Törvény gyakorta pénzel forduló zár,
Kétséges és hozzás; majd tsak rák háton jár.

A'

A' Bünös ki-halad az idő múlással,
 Jobb bozózút állani hát fegyver vonással,
 Nagysád bizonyosabb móddal ehez nem jut.

C I M E N E.

Ha rája kell menni; ez az utolsó út.
 'S Ezen indulod ha végig meg-marad
 Álj bozózút érettem, szabad ha akarod.

S A N C H E.

Ezt vártam! és ez-is minden kívánságom,
 És már remélhetvén, meg-jött boldogságom.

HARMADIK KI-JÖVETEL.

C H I M E N E, E L V I R E.

C H I M E N E.

Már egyzer magamra vagyok, 's ki-önthetem
 'S Kínzó fájdalmimat elődbe tölthetem.

Ki-önthetem jajjal meg-terhelt szívemet,
 'S Fel-nyithatom néked el-epedt lelkemet.
 Az Atyám meg-holt már, kit Rodrig fegyvere
 Első próbájában, óh jaj! által vere.

Síriatok fêmeim, síriatok felette!
 Szívem' felét, Szívem' fele el-temette.

'S Már ez a' más félt-is, óh kín! óh gyöttelelem!
 Hasonló halálig üldözteti velem.

E L V I R E.

Tsendesdjék Nagysád.

C H I M E N E.

Jaj hogy kívánhatod?

Tsendeségem' ugyan hogy álmadozhatod?

Enyhülésemet én ugyan hogy várhatom?

E' fájdalmim' okát ha nem útalhatom.

Örökös jaj! mert ha el-nem fzenvedheti

Lelkem a' bünt, okát de igen fzereti.

E L V I R E.

Az Attya gyilkofsát Nagysád kedvelheti?

C H I M E N E.

Ég Szívem érette, nem tsak hogy fzereti.

A' harag, fzelem, bennem tufakodik,

'S Haragom' tzeljához Szívem ragafzkodik.

Rodrig az Atyámmal Szívemben fzembe fáll,

Hartzol véle, ez-is azomban ellent áll.

Most enged, ingadoz, meg-fzalad, majd meg-tér,

Az ütközet újjúl, hol ez, hol amaz nyér.

De noha Szívemet ez hartz így faggattya,

Azomban elmémet meg nem változtattya.

Igaz! rabúl tartya Szerelmem Szívemet,

De kötelességem birja Szerelmemet.

És tsak a' Betsület lefz nekem Vezérem,

'S Nem halasztom; mégyek, mig tzelom el-érem.

Szívem' fájdalmai Rodrigoért nagyok,
De az Atyám meg-nólt! és tudom ki-vagyok.

E L V I R E.

Nagysád hát üldözi?

C H I M E N E.

Kegyetlen gondolat,
Keserves üldözés! millyen az ég alatt
Nem vólt. A' mit kérek azt meg-nyerni félek,
Halálát kerefem; 's ha meg-hal! nem élek.

E L V I R E.

Hadgyon békét Nagysád illy' kínozó tzeljának,
'S illy' kegyetlen törvényt ne tégyen magának.

C H I M E N E.

Atyám Vére kiált, 's én meg ne hallanám!
Majd ölemben holt-meg, 's meg ne bozszúlánám?
Még Szívem' óhajtván illy' rabúl tartani,
Elégnek tartsa tsak Könyveket hullatni?
'S Vétkes halgatásra vévén fzeretetem,
Meg-fojtsa élteknél drágább betsületem?

E L V I R E.

Nagysádnak nem lézen bestelenségire,
Ha illy' Kedvesére nem tör-is ennyire.
Nagyságod ellene mindent el-követett,
A' Királynál vólt ma; többet mit tehetett?
Ne üzze már, és illy vakmerő ne légyen.

C H I M E N E.

Boszút kell állanom; mert nem állni fégyen.
Bátor e' Szerelem tudjon hízelkedni,
Mentségre Nemes Vér nem tud vetemedni.

E L V I R E.

De Nagysád Rodrigót csak nem útalhattya.

C H I M E N E.

Meg-vallom.

E L V I R E.

Hát még-is, mi az akarattya?

C H I M E N E.

Hogy Betsületemben kárt soha ne valjak,
Ötet el-vezesse, 's az után meg-haljak.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

RODRIGÓ, CMIMENE, ELVIRE.

R O D R I G O.

Itt vagyok! végye-el éltem'; és ne fánnya,
Ne késsék Nagysád! a' betsület kívánnya.

C H I M E N E.

Hol vagyunk Elvire! látom, és képzelem
Rodrigót Házamnál, 's együtt lenni velem!

D

ROD.

R O D R I G O.

Álljon Nagysád bozfút; ezt én magam kérem,
Hogy keferüségét édesítse vérem.

C H I M E N E.

Jaj!

R O D R I G O.

Kérem Nagysádat.

C H I M É N E.

Meg- halok!

R O D R I G O.

Hát nem vár?

C H I M E N É.

Eredj hogy haljak-meg!

R O D R I G O.

Két főt engedjen bár.

Ofztán feleljen tsak e' fegyver élével.

C H I M E N E.

Mit ? a' melly még vereslik az Atyám' vérével?

R O D R I G O.

Édesem, Chiméném!

C H I M É N E.

Vidd-el fegyveredet.

Melly femedre hányta előttem vétkedet.

R O D-

R O D R I G O.

Söt nézd azt, engemet hogy inkább meg-gyülölj,
'S Méltó haragodban ugyan azzal meg-ölj.

C H I M E N E,

Véremmel festetett.

R O D R I G O.

üffed hát Szívemben,
Hogy meg-tisztúljon az onnan folyt véremben.

C H I M E N E.

Kegyetlen! Ki egy nap fegyvered' élével,
Az Atyám' meg-öled, 's engem' nézésével.
Vedd el kérlek! és ha meg-halgatást kívánsz
Annak látásával, meg-ölni hogy nem fánysz?

R O D R I G O.

El-vezem! de még-is mind addig igyekszem,
Mig nyomorúlt éltem' általad el-végzem.
Mert szeretlek; de azt jelentni kívánom,
Hogy tselekedetem' soha meg nem bánom.
Az Atyád illy' motskot ejtvén melegeben
Házunkon, más mód nem volt el-törlésében.
A' Nemes Vér pofon tsapást nem szenved-el,
Ez érvén engemet okát keresém-fel.
Láttam! 's bozszút áltam Atyámért, magamért'
'S Ma-is ezt mivelném illy' gyalázatoméért.
Igaz! hogy a' hozzád való hív Szerelem,
Atyám 's magam ellen küzködött én velem.

Itéld-meg erejét, illy' nagy bánatfomban,
 Bofzút áljak vagy ne? el-fántam magamban.
 Mert láttam: Szerelmem' vagy meg kell fértennem,
 Vagy betsületemet végképen veztenem.

Magamban ezt eddig hánytam és vetettem,
 Hogy már meg-is győzött volna szeretetem.
 De azt meg-gondolván: a' rút nem fér Széphez,
 És a' bestelenség illy' Angyali Képhez.

'S Ez ha engem' kedvelt-is betsületemben,
 De meg - fog útalni bestelenségemben.
 Sikket voltam tehát fódra 's kérésedre,
 Választásod hogy ne lenne fégyenedre.

'S Hozzád méltó lennék, 's bátor sohajthatom,
 De végső órámig mondom míg mondhatom:
 Hogy meg-bántottalak; de így kellett tenni,
 Mert csak így lehetett hozzád méltó lenni.

Ki elégítvén már Atyám' 's Betsületem'
 Tenéked tartozom, im' ki-is fizetem.

Im' kéz vagyok néked Véremmel adózni
 Ontsd ki! nem kívánok fenkinek tartozni.

Tudom Atyád Vére vétkem' irtóztattya,
 'S Vérem ontására kezedet nógattya,
 Ontsd ki hát! mert annak most-is örömére
 Van; hogy ő általa folyt-ki Atyád' Vére.

C H I M E N E.

Ah Rodrig! bátor én légyek Ellenséged
 De hogy betsületed' szereted, én téged'

Nem

Nem vádollar; azért olly' nagy-is bánatom,
Hanem fzerentsétlen tsillagom' sratom.

Tudom: a' Betsület leg-kiffebb férelme,
Nagy seb, 's mint gyógyítja azt a' Nemes Elme.
Te tsak a' Betsület' Törvényét követted,
De egyfzer'smind nékem Példámmá-is tetted.

Tanító Mesterem gyözedelmed lézen,
Betsületed, Atyád mellyel hozzút vézen.
Hasonló dolgom van, 's meg-is egyeztetem,
Boszú állást kíván Atyám, 's betsületedem.

Ah Rodrig! melly nagy kín, hogy te vagy itt a' tziel,
'S Mért nem más az oka, hogy az Atyám nem él.
Mert tsak te lehetnél sebem orvoslója,
Keferves bánatim' vígafztalhatója.

Keserü könyveim' meg-édesíthetné,
Orzámról illy' kedves kéz ha törölgetné.
De jaj! Te öled-meg, ellened kell lennem,
És fzeretemen erőszakot tennem.

Betsületedem unfol, Véred' fjomjúhozza,
'S Minden lépésemet, tsak ez-is hordozza.
Szeretlek! de mivel nemesül fzeretek,
Hidd-el, hogy ellened mindent el-követek.

Meg-egyez Szerelmem itt-is fzerelmeddel,
Nemes Szívem, Nemes érzékenységeddel.
Te méltóvá lettél hozzám bánatfoddal,
Én-is hozzád méltó lézek haláloddal.

R O D R I G O.

Ítt vagyok, ne halázd, ontsd ki hát véremet,
Mivel betsületed kívánnya éltemet.

Áldozd-fel hát; úgy is örömezt meg-válom
Attól, 's néked tettvén, édes lefűz halálom.

Siefs! Ditsőséged, büntettetésemmel

Járván, késlelteted azt szenvedésemmel.

Siefs hát? mert én azt mint nagy jót, úgy vézek.

C H I M E N E.

Üldözlek; de azért Hohérod nem lézek.

Azért, hogy ajánlod, nem vézem fejedet,

Nékem kérni, néked mentni kell éltedet.

'S Tölled ezt nem kérem, 's nem is lézek Bíró,
Hanem csak panaszló, 's nyavalyámon síró.

R O D R I G O.

Édes Chiméném ezt szólja szereteted,

De azt ígérted hogy példámat követed.

Már pedig, ha más kéz által bozszút állasz,

Atyádért, nem követtz, ha magadban szállasz.

Mint én, Te-is bozszút álj magad kezdeddel,

Álj! 's ne gondolj semmit illy' ellenségeddel.

C H I M E N E.]

Kegyetlen! mit kívánz engem' segíteni,

Ha magad más nélkül tudtál bozszút venni.

Példádat követem, 's veled meg nem ostrom

Ditsőségem', 'sattól magam' meg nem fosztom.

Atyám

Atyám 's Betsületem nem kíván tartozni
Néked, 's ditsekedést éppen-is okozni.

R O D R I G O.

Kegyetlen Betsület pontya! hát mit tégyek?
Kérésemre tölled jó választ hogy végyek?
Nézzed az Atyadat, nézzed szerelmemet,
Szánakozásból-is büntess-meg engemet.
Ölj-meg, mert kinlódom, 's jól tévez ha meg-ölsz,
Jobb, fázzor meghaljak, mint sem hogy te gyüölösz.

C H I M E N E.

Eredj! nem gyülöllek.

R O D R I G O.

Ugy kell.

C H I M E N E.

De nem lehet.

R O D R I G O.

Ellened így a' vád 's rossz hír mefze mehet.
Az irigy 's gonosz nyelv azr fogja hirdetni,
Hogy illy' meg-bántódát még tudod szeretni.
Dugd-bé hát fájokat; és betsületedet
Halálommal mentsd meg, 's jó híred' nevedet.

C H I M E N E.

Ha élted' nem bántom; még nagyobb fényt vézen,
Sőt az irigység-is így kéntelen lézen
Hogy hírem' emelje; 's fánnya bús Szívemet,
Látván, hogy üldözöm benned Szerelmemet.

Eredj! mert hogy látlak, még jobban érzem,
 Melly nagy kín, hogy a'kit szeretek, üldözem.
 Eredj! estve-is van; de meg ne lássanak,
 Hogy betsületemről rozzat gondoljanak.
 Az irigység sem lél, mert más hibát bennem,
 Hanem hogy lehetett veled együtt lennem.
 Eredj! gyalázatom' oka, kérlek, ne légy.

R O D R I G O.

Hadd haljak-meg!

C H I M E N E.

Eredj!

R O D R I G O.

Hát ugyan mire mégy?

C H I M E N E.

Szerelmem' meg-gyözöm, és én erre mégyek,
 Hogy, ha tsak tehetem, rajtad bozzút végyek.
 Hogy kötelelségem, illy' kemény, azt bánom,
 'S 'Tzélom' hogy ne érjem, Szivemből kívánom.

R O D R I G O.

Oh tsuda szeretet!

C I M E N E.

Oh kín! óh fájdalom!

R O D R I G O.

Az Atyánk miatt van rajtunk e' siralom.

Ah

C H I M É N E.

Ah Rodrig!

R O D R I G O.

Chiméné! ki-gondolta volna?

C H I M É N E.

Bóldog állapotunk hogy így fel bomolna.

R O D R I G O.

És midön rév partunk' finte érjük vala,
Oh jaj! reménségünk melly igen meg-tsala.

C H I M É N E.

Oh bánat!

R O D R I G O.

Ennél már nagyobb halál hol kell?

C H I M É N E.

Eredj! én már többet nem halgatlak, menny-el.

R O D R I G O.

El mégyek! de hidd-el, éltem' csak mor'sálom,
üldözéfed' által míg attól meg-válom.

C H I M É N E.

Ha meg-nyerem; mellytől rettegek és félek,
Esküföm, egy órát az után nem élek.
Eredj! vígyázz téged' hogy fenki ne lásson.

R O D R I G O.

Az Ég minket bátor ezzel látogassan.

C H I M E N E.

Hadj békét, hadd légyek egyedül, 's nyughassam,
'S Magamban keserves forsom' sirathassam.

ÖTÖDIK KIJÖVETEL.

D I E G O. *(egyedül)*

Nints olly' öröm mellyhez bánat-is ne férne,

'S Olly' tsendesség, mellyet háború ne érne.

Elegyedve vagyon jó rozfzal, 's együtt jár,

Tellyes örömet hát Szívünk hijába vár.

Szerentsém' közepén én-is rozfzat vélek,

Az örömben úfok, de azomba félek.

Nagy Ellenségemen im' bozfúmat állom,

De azt, a' ki által tettem, nem találom.

Fel-járom a' Vároft, és sohól fe lelem,

'S Fáradságommal tsak félelmem' nevelem:

A' fok keresésben vén testem el-lankadt,

Még-is e' Vitéznek nyomába nem akadt.

Minden lépésemben vélem hogy meg-lelem,

De helyette tsak az árnyéket ölelem.

Ennyifer meg-tsalván magam', faporodik

Gyanum, 's érte Szívem még jobban aggódik.

ISTENem! hová lett? im' nem lelem sohólt,

A' Grófnak barátja, 's kíséroe fok vólt.

Ezért-is Atyai Szívem retteg nagyon,

Hogy immár meg-ölték, vagy fogságban vagyom.

De

De vallyon kit látok? hidgyek-é fzememnek,
Látom é reményét aggott vénségemnek?

Látom! mert ímé ö; meg-van kívánságom,
Oda van félelmem! 's meg-jött vígafságom.

HATODIK KIJÖVETEL.

DIEGO, RODRIGO.

DIEGO.

Édes Fiam! látlak, melly bóldog óra ez?

RODRIGO.

Ah!

DIEGO.

Ne sohajts! 's az Atyád' örömének kedvezz!

Adj idöt ditsérnem illy' Vitézségedet,

Mellyből látom benned Vérem 's Eleidet.

Régi Vitézségünk' új nap fényre jöni

Reménlem, 's te benned napról napra nöni.

Nevekedik 's nem áll benned a' Vitéz vér,

Mert minden próbámmal első próbád fel-ér.

Ditsőséged' már-is én vélem mérheted,

Hát idővel még azt mennyire viheted?

Jövel hát ölelj meg édes reménségem,

Vénségem' istápjá, fiam 's ditsőségem!

Tsókoljad ortzámat 's illesd öf hajamat,

Az honnét el-törléd ma gyalázatomat.

ROD-

R O D R I G O.

Én csak azt miveltem a' mivel tartoztam,
 Tsak azt bozszúltam-meg a' kitől származtam.

'S A' kinek Atyai térdén neveltettem,
 Szerentsémnek tartom hogy kedvét tölthettem.

De már fzenvedje-el, ha mivel tartozom
 Magamnak, meg-adom én-is, 's sohajtozom.

'S Ha ditséretivel maga-is kötözi
 Sebemet, fzenvedje ha Szívem azt érzi.

Nem bánom-meg soha a' mit érte tettem,
 De adja vissza azt a' mit el-veztettem.

Im' Kedért Szerelmem' ellen költ fegyverem,
 'S Kedért ugyan azzal Szívem' által verem.

A' mivel tartoztam Kednek hát meg-adtam,
 De magam' azomba femmi nélkül hadtam.

D I E G O.

Gyözedelmed, tölled nemesb dólgoakat vár-
 A' mivel tartoztál, igaz, meg-adtad már.

Töllem van életed; nékem betsületem
 Általad jött-meg, 's az kedvesb mint éltem.

Néked én tartozom, de ne gyengélkedjél,
 Betsület egy, Leány fok, 's azt ki nem lél?

Tsiklánd a' fzerelem, 's van benne kedveség,
 De a' Betsület a' leg-főbb kötelesség.

R O D R I G O.

Atyám Uram mit mond!

D I E G O.

A' mit tudnod füükség.

R O D R I G O.

Igy Betsületemet érné bestelenség.

'S Atyám Uram engem' hát illy' dologra kér?
Két bestelen dolog, igen tsak egyet ér.

Szív 's vitézség nélkül a' Vitéz nevezet,
'S A' tsalárd Szerető együtt fognak kezét.
Szerelmem hív 's tizta és nem változható,
Nem tsalárd 's bestelen vagy tétovázható.

Erösb, mint sem' hogy így szakadna kötelem,
Ha nem reménlek-is meg-áll hit tételem.
Halálom keresem-fel hát, nem válhatván
Chiménétől, 's még-is ötöt nem birhatván.

D I E G O.

Nints ideje hogy így fiefs halálodra,
Királyod' 's Hazádnak még Vitéz karodra
Szüksége van. A' *Maur* im' ki akar szállni,
És kézüil a' Vároft, 's mindent fel-prédálni.

'S Itt lehet a' Tenger vízfza folyásával,
Egy óra alatt-is ezen éttzakával.

Zavarban az Udvar, 's zúdulásban a' Nép,
Ki fir, ki fél, ki elbámúlt, mint, a' fa kép.

E'

E' félelem között kapám szerentsémre
Öt fáz barátimat, kik segítségemre

Jöttek vala hozzám, hogy kézen lennének,
És gyalázatoméért bozózút vehetnének.

Jobb lefáz, meg-elözvén Te illy' kézségeket,
Ha a' *Maur* Vérében márttyák fegyvereket.

Eredj! légy Vezérek, mert mind téged kérnek,
Eredj! 's most-is felelj-meg a' Nemes Vérnek.

Menny! 's ez Ellenséggel vitézül fzembe fázlj,
Ha kívánfz meg-válni Életedtől! itt válj.

Mútasd-meg most, hogy tsak azért kívánfz élni,
Hogy Királyodért meg-halni, nem tudfz félni.

Siefs, nyerj, jöjj vízfza, de tsak ditsöfséggel,
Egy bozózú-állásban próbád' ne végezd-el.

Gyözedelmed által Királyodtól nyerhettz
Kegyelmet, és útat Chiménéhez verhettz.

Mert a' gyözelem tsak egyedül az út,
Mellyen még Szerelmed, birhatására jút.

De én itt befzéllek! a' dolog fietö,
Tartóztatlak pedig, nem késleltethetö.

Siefs hát! hartzolj 's nyerj, Királyod hadd láffá
Ha nem jobb, leg alább, hogy vagy a' Gróf máffá.

NEGYEDIK FEL- VONÁS.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

C H I M E N E, E L V I R E.

C H I M E N E.

ELVIRE! tudod-é? 's vallyon nem hazug hír?

E L V I R E.

Nem hinné Nagysád a' Nép örömében fir.

'S Ez ifjú Vitézt úgy nézi mint védelmét,

Tsudálja 's az Égig vízi gyözedelmét.

A' *Maur* gyalázattal tölle meg-veretett,

'S A' melly hirtelen jött, úgy el-féleztetett.

Három óra alatt illy' ütközetet nyert,

Két Királyt el-fogott, Köz Embert sok ezert.

Illy' Vitéznek fenki ellent állni nem mert.

C H I M E N E.

'S Rodrig keze által tettünk ezekre fert?

EL-

E L V I R E.

Mindent mint nagy Vezér, fokát mint Vitéz tett,
'S A' két Király rabbá tsak keze által lett.

C H I M E N E.

Kitől tudod kérlek e' nagy újságokat?

E L V I R E.

A' Nép az Egekig hirdeti azokat.
És ötet ezekért, Haza óltalmának
Mondja örömének, 's örző Angyalának.

C H I M E N E.

Hát vallyon ezekről a' Király mit ítél?

E L V I R E.

Elejébe menni Rodrig még-is tsak fél.
De Diego örül 's már a' Királyokat
Képében által-is adta mint rabokat.
'S Tsak ez egyre kérte a' Király' Kegyelmet,
Erezze magához hogy ezen Védelmet.

C H I M E N E.

Nem kapott-é sebet?

E L V I R E. Arról hevenyében
Nem halhattam. Nagysád változik ízínében?

C H I M E N E.

Rá figyelmeztvén majd el-felejttem magam',
'S Szükség ébrefzenem meg gyengült haragom.

Szí-

Szívem, dicséretét örömmel halgatja,
 'S Néma betsületem meg nem tartóztatja.
 Szeretetem halgass! Haragom gerjedj-fel!
 Atyám' ölte-meg! ha két Királyt fogott-el.
 'S Vitéz fegyverének leg-első munkája,
 Testem árvaságát jelentő ruhája.
 'S Akárki mit mondjon, e' Nemes Elméröl,
 Valami rajtam van nékem áll vétkéröl.
 Ti kik lobbantjátok haragom': gyászos szín,
 Fekete öltözet, fátyol és bakatsin!
 Első győzedelme szomorú postái!
 A' Betsületemnek légyetek strá'sái.
 'S Ha szeretemen erőt nem vehetek;
 Kötelességemről engem meg-intsetek.
 Ne féljete azért hogy már kéttzer nyert ő.

ELVIRE.

Tsendefedjék Nagysád! A' Hertzeg Aszszony jó.

MÁSODIK KIJÖVETEL.

A' KIRÁLY KIS-ASZSZONY, CHIMENE, LEO-
 NORA, ELVIRE.

URRAKA.

Nem azért jöttem hogy fájdalmid' enyhítsem;
 De hogy könyveidhez könyvim' elegyítsem.

C H I M É N E.

Örömnök napja ez, tellyes vígadókkal,
Felséged hát inkább örüljön azokkal.

A' fíras, sohajtás tsak engemet illet,
Máfoké az öröm, mert gyözedelmet vett
Rodrig, 's a' Köz Jónak szolgált fegyverével,
De engem által vert ő annak élével.

Hazája ótalma, Híve Királyának,
És tsak én mondhatom síralmam' okának.

U R R A K A.

Igaz! én Chiméném, merő tsudákat tött.

C H I M É N E.

Ez a' kedvetlen hír már füleimhez jött.
Mindenek-is mondják vitéz fegyveréről
Hogy ő szerentéfebb, mint sem szerelméről.

U R R A K A.

De hogy lehet ez Hír kedvetlenségedre?
Ha egyfzer e' Vitéz jutott szerelmedre.
Szíved Lelked ő vólt, 's íz érzéfid vélik
Jónak, ha dolgait tsudának ítélik.

C H I M É N E.

Más akárki ötet méltán dítsérheti,
De mint újjabb mérget szám azt nem nyelheti.
Mert ditséretével Szívem' fájdalma nő,
Érzem mit veztek-el, halván hogy mit ér ő.

Ah keserves kínnya fzeretö Szívemnek!
Uj Érdeme, újjabb eröt ad tüzemnek.

De kötelelségem elsöbb, 's hátrább veti
Szerelmem', 's halálra vélem keréstiti.

U R R A K A.

Nagy Nevet fzerzettél tegnap, hogy magadon
Erözakot tettél; 's illy' nemes dölögdon
Az Udvar el-bámúlt, és nemes Szívedet
Tsudálván mindenek, fántuk fzerelmedet.
De ha hinnél az én hív barátságomnak.

C H I M E N E.

Hízek; és tartom azt fö böldogságomnak.

U R R A K A.

A' mi tegnap helyyes völt, ma jól nem menne,
Mert Rodrigón kívül óltalmunk ki- lenne?

Ö a' Nép' fzerelme, 's tsak ö reménsége,
A' Maur félelme, Castil' erőfsége.

A' Király maga is rólla ma úgy ítél,
Hogy benne az Atyád fel-tánadott és él.

Hogy szóval a' Köz-Jót üldözöd te benne,
S illik-é, szabad-é? 's már arra ki-menne?

Hogy Attya halála bozfzúlhatására,
Ellenségnek adná Hazáját prédára.

Ö. Mi rézfünk vétkében? hogy velle bennünket
Kintettz, és halálra keresed éltünket.

De ezzel nem tzielom, hogy rád ragadjon szenny,
 'S Atyád gyilkosához valahogy férjhez menny.
 Erre, ha látnám-is, ki-irtnám kedvedet,
 Ne üldözd; de vond-meg hát szeretetedet.

C H I M E N E.

A' felette jószág, 's kissebbség együtt jár,
 Köteletségem-is én töllem többet vár.
 'S Noha szeretetem arra kéntelen lép,
 A' Király szereti! és imádja a' Nép.
 De zöld boroftyányját, hogy ha tsak tehetem
 Fekete gyász színnel még meg-elegyitem.

U R R A K A.

Atyánkért szép dolog ha borszút állani,
 Azért szerelmünkkel-is szembe szállani:
 De sokkal szebb dolog, ha Hazánk' javáért
 Vérünk' fel-áldozzuk, 's annak óltalmáért.
 Hidd-el! nagy büntetés, hogy ha nem szereted
 Elégé meg-kínzod, ha tölled el-veded.
 A' Köz-Jó tenéked ilyen törvényt tézen,
 A' Király' tettzése pedig tsak a' lézen.

C H I M E N E.

Szabad véllé, de tsak halgatnom nem lehet.

U R R A K A.

Gondold-meg mit akarsz, 's még a' mire mehet
 Én mégyek; e' dolgot de te Szívedre vedd.

C H I M E N E.

Az Atyámnak Véré semmit el nem enged.

HARMADIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, DIEGO, ÁRIÁS, RODRIGO,
S A N C H E.

A' K I R Á L Y.

Nemes Nemzetednek újjabb 's nagyobb fénye,
Kiben mindenkor volt Castilnak reménye!

Vitéz Eleidet már-is vitézséggel

Fel-éred, sőt felyül múlod ditsőséggel.

Több érdemed, mint sem meg-júalmazhatnám,

'S Hívseged' illendő bérét meg-adhatnám.

Hazádnak félelem' helyett bátorságot,

'S Királyi páltzámnak' illy' állandóságot,

Ellenségünk ellen tellyes győzedelmet,

A' Moroknak szerzél végső vezedelmet.

A' mig én kézülök, addig a' hartz meg-van,

Illy' érdemed bizony jútalmazhatatlan.

De ugyan tsak a' két fogoly Király lézen
Jútalmad; Légy *Czid*jek a' melly Urat tézen.

Ök magok neveztek ma *Czid*-nek tégedet,

Légy az! helyben hagyom én-is e' Nevedet.

Légy *Czid*! 's e' Név légyen *Toledo* félelme,

Minden Ellenségünk' végső vezedelme.

E' Nével mindennek tudtára-is légyen
Mit érij, és előttem érdemed mit tégyen.

R O D R I G O.

Kitsiny szolgálatért igen nagy jótalom
Felségednek illy' nagy Kegyeime, meg-vallom.
Sőt mivelhogy érzem, hogy nem érdemelem,
Felséged magamat szégyenlteti velem.
Tudom Királyomnak, tudom Országának,
Hogy mivel tartozom, ezek Köz-Javának,
És hogy ha ezekért ki-ontom véremet,
Én azzal tézem csak kötelességemet.

A' K I R Á L Y.

Igaz! Híveimnek kötelességek ez,
De közzülök mellyik vízi azt így véghez?
A' közép mértéket ha meg nem haladja
A' Vitézség; ilyen jelét nem-is adja.
Méltán ditsérlek hát! De ezen ütközet
Beféld elé nekem mindenképen hogy lett?

R O D R I G O.

Tudja Felséged, hogy e' veszedelemben,
(Melly miatt a' Város volt nagy félelemben)
Atyámhoz Baráti gyűltekek volt felesen,
Kik kérének engem' még azon hevesen.
De Felséges Uram! engedelmet kérek,
Parantsolat nélkül hegy lettem Vezérek.
A' veszély közel volt, én-is hát siettem.

Az Udvarba vinni fejemet féltettem.
 Szebbnek 's édesebbnek tartván úgy halálom',
 Hogy ha Királyomért Életemtől válom.

A' K I R Á L Y.

A' bofzú vételben lett hirtelenséged'
 Gyözedelmed helyre hozza; 's jó mechtséged.
 'S Chiméné panaszát csak azért hálgatom,
 Hogy az által talám meg-vígasztaltatom.
 De térj a' dologra.

R O D R I G O.

Engem' téznek Főnek,
 'S Mind bátor Vitézek, öt fázon el-jönek.
 De míg a' ki-kötő helyhez érünk, több jö,
 Ugy hogy már ott fázunk három ezerre nő.
 El-érkeztvén oda, őket el-rendelem,
 Négy tsoportra osztom, 's egyik marad velem.
 Szép tsendefen hármát apró tsoportokban,
 Bé bútatom némely itt talált hajókban.
 A' vélem valókat hasmánt le-fektetem,
 És fintén éjfélig csak így hevertetem.
 Minden áll helyekre tézek sűrűséggel
 Strá'sákat, hasonló móddal 's tsendefséggel.
 'S El-hitetvén vélek, hogy engem' illy' véggel
 Felséged küldött-ki, voltak mind kézséggel.
 Egyzer a' Tsillagok gyenge világánál,
 A' mint én vigyáznék a' Tenger' partyánál:
 Látom, hogy a' Tenger' vizfa folyásával

A' *Maur* érkezik harmintz hajójával.

A' Habok tafitván mint egy , hamar ki áll,
Strá'sát foholt nem lát, fenki ellent nem áll.

E' mi tsendefségünk ötet úgy meg-tsalja,
Hogy már elméjében a' Vároft fel-falja.

Vas matskákat hánynak , 's ki-jönek mérészen,
'S Keleptzónkbe adják magokat egézen.

Ekkor mi fel-keünk főrnyü kiáltással,
Társink a' hajókból fínt' oly' rikóltással
Ki-jönek , 's fegyverünk mint a' fényes tsillag
A' *Maur* feje felett mind egy aránt villag.

Meg-ijed, el-rémül, tsügged reményében,
Ki-vont fegyvere is tsak refket kezében.

Noha jött prédára , 's arra vólt vágyása,
De nints fázazon , nints vízen maradása.

Vágjuk és kergetjük ; főrnyü a' romlása,
Véreből lett egéz patakok' folyása.

Ellent állni nekünk közzülök egy fe mér,
'S Meg-bontott rendekre fenki vízfza nem tér.

De Királjok , öket mind addig bíztatják,
Míg Szívek meg újjúl, és rendbe hozhatják.

Kiáltják : Hartz nélkül így meg-hani fégyen,
'S Vezedelmek' oka tsak félelmek légyen.

Oflik így félelmek , 's már kardhoz is nyúlnak,
Meg-álnak ; 's Vitézink' közzül fokan húlnak.

A' Hartz helyly , a' hajó teli hólt testekkel,
A' Tenger vereslik, ki-omlott véerekkel.

Oh melly sok szép dolog marad setétségben!
 Mert homályos lévén, a' ki mit vitt végben
 És vitéz próbáit csak maga tudhatta,
 'S Kié a' szerentse, maga se láthatta.

Én a' miéinket erőssen bízatom,
 Hol ezt segítem-meg, hol amaszt nógatom.
 Sokszor rendbe fedem a' bomlott rendeket,
 Ha azokat intem, ditsérem ezeket.

Én se tudtam épen, míg meg nem virradott,
 Hogy a' győzedelem nállunk meg-maradott.
 A' *Maur* meg-lankad, látván vezedelmét,
 'S Miéinknek jöni újabb fegedelmét.

A' Halál' félelme tsüggefti Szíveket,
 Futnak hajójokhoz, vágják köteleket.
 Bolyongva faladnak, s' zörnyü kiáltások,
 Királyokra nintsen semmi vigyázások,

El-maradtak-é? vagy ök-is vélek futnak,
 A' félelem miatt ezekben sem jutnak.
 A' Tengeri nagy hab őket játszodtattya,
 Hol a' parthoz tsapja, hol onnan el-hajtya.
 Királyokkal maradt vólt a' melly kevés nép,
 Tsak hamar általunk halál horgára lép.
 Bátor igen drágán adják-is élteket,
 A' Királyoktól én kérem fegyvereket.

De nem adják a' míg lábakon állanak,
 'S míg a' vélek valók, mind el nem hullanak.
 Nints már mód! magokat nem-is védelmezik,
 Hanem elsöben-is a' Vezért kérdezik.

Meg-mutatván magam' meg-adják magokat,
Felségedhez küldém azonnal azokat.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

A' KIRÁLY, DIEGÓ, RODRIGÓ, ÁRI-
ÁS, ALONZÓ, SANCHE,

ALONZÓ.

Uram Király! vizont itt az Udvarban jár
Chiméné, kefereg és ítéletet vár.

A' KIRÁLY.

Terhes kötelefség! alkalmatlan rosz hír!
(Rodrighoz fordul)

Eredj! hogy ne lásson míg előttem itt sír.

Igy kell-é közönnöm ritka vitézséged?

De jer! elébb hogy meg-öleljelek téged?

(Rodrigo el-mégyen)

DIEGO.

Chiméné üldözi, 's félti az Életét.

A' KIRÁLY.

Meg-próbálom, halván én-is fzeretetét.

Mútafs komor ortzát.

ÖTÖDIK KI-JÖVETEL.

Az előbbeniek és CHIMENE.

A' K I R Á L Y.

Légy nyugodt elmével

Chiméné, mert nyertes vagy győzedelmével.

Rodrigo halálos 's mérges sebeket vett,

Ugy hogy, már előttünk, meg-hólt, és oda lett.

Az Ég meg-halगतott, 's kívánságod bé-tölt.

(Diegohoz szól)

Nézd hogy változik már és színéből ki-költ.

D I E G O.

De nézze Felséged ájúló félben van!

Szerelme ereje melly ki-mondhatatlan!

A' fájdalom bé-zárt Szívét által hátja,

És titkolt szerelmét ki-nyílatkoztatja.

C H I M E N E.

Mit? 's hát meg-hólt Rodrig?

A' K I R Á L Y.

Nem hólt, nem hólt! él még,

Él; 's változás nélkül Szíve éretted ég.

Ajúló Szívednek ez újjúlást hozhat.

C H I M E N E.

Az öröm mint a' bú ájúlást okozhat.

A'

A' nagy, 's nem várt öröm erönk' el-fakasztja,
 'S Érzenységünkkel Szívünket bádgyasztja.

A' K I R Á L Y.

A' mit látunk, érted láttatlan nem lehet,
 Szemed bizonyoságot fájdalomdról tehet.

C H I M E N E.

Légyen! hogy ezzel-is keservem' nagyítsa :
 'S Hogy érte ájúltam. Felsőged állítsa.
 De méltó fájdalmat úgy-is érezhetek,
 Mert ha meg-hólt, rajta bõzfút hogy vehetek?

Hazájáért lévén, ditsõséggel lenne

Halála, és füstbe üldözésem menne.

Illy' ditsõséges Vég méltó irigységre,

Halálát kívánom, de nem ilyen végre.

Nem ditsõségére folljon piros vére,

Hanem jussón feje Biró fegyverére.

Neve törlödjék el Atyám' haláláért,

Halljon-meg Atyámért és nem Hazájáért.

Mert ki Hazájáért tézi-le életét,

Haláltól menti-meg jó emlékezetét.

Gyözelmet akarom, 's méltán akarhatom,

Hazájának hafnált, 's lert jobb áldozatom.

Most már nemesb, nagyobb, 's híresbé tétetett

Fõ Vezér, 's Laurussal meg-ékesítettett.

Egy szóval: e' rólla Szivem' gondolatja,

Hogy ö már Atyámnak méltó áldozatja.

De!

De! mi reménségnek felétől vitetem?
 Rodrig mit fél töllem, 's miért-is kergetem?
 Keserves könyveim, tsak mások tsúfsága,
 Mert menedék helyye Felséged' orzága.
 Itt ö szabadson már mindent meg-tehet,
 Mint Ellenségein, rajtam eröt vehet.
 Az ö ki-folyt vérek a' törvényt el-nyélte,
 'S Vétke, gyözedelmi pompáját nevelte.
 Söt én-is a' 'Törvény' nagy gyalázatjára,
 Még két Királyokkal mégyek pompájára.

A' K I R Á L Y.

Az indulat benned sokra kezde menni,
 Szükség a' Bírónak mindent fontba tenni.
 Atyád meg-hólt, de ö kereste magának,
 'S Az Igasság kedvez a' Digó Fijának,
 Ne vádolj! Szíveddel míg tanátsba nem mégy,
 Mert azt Rodrig bírja 's magad ellen ne légy.
 Söt tudom! Szerelme közöni Kegyelmet
 Titkon Királyodnak, érezvén védelmét.

C H I M E N E.

Védelmét közönni haragom' tzeljának!
 Fájdalmim' okának, 's Atyám gyilkofsának!
 Méltó üldözésem' semminek ítélk,
 'S Hogy számba nem vézik, Kegyelemnek vélik.
 Sírásim' Felséged ha könnyen szenvedi,
 Folyamodnom talám fegyverhez engedi.

Fegy-

Fegyver által esett rajtam e' sérelem,
Fegyver' által légyen hát elég tételem.

Minden Vitézektől Rodrig' fejét kérem,
'S Ki el-hozza annak magamat ígérem.

Hartzoljanak, 's mihelyt annak vége lézen,
Azé lézek, a' ki rajta bo'fzút vézen.

Adassa Felséged mindennek tudtára.

A' K I R Á L Y.

E' fokás volt eddig az Ország' kárára;
Mert egy kis hibának meg-bo'fzúlásáért,
Sok Nagy Haza' Fia véletlen véget ért.

Ez a' hibás fokás a' bünt meg-mentette,
'S Az ártatlanságot, gyakran meg-büntette.

E' fokás a' gonoszt fokozó meg-mentette,
Az ártatlant pedig koporsóba tette.

Nem engedem! mivel drágább Rodrig' vére,
Mint sem ki-tétetnék illy' vak szerentsére.

'S Ha egy illy' nemes Szív vétett valamiben,
El-töröltetett az *Maurok'* vérében.

D I E G O.

Felséged a' Törvényt ne fegje érette,
Holott az Udvar-is, azt fokásba vette.

Mit gondolna a' Nép, irigység mit vélne?
Ha Felséged tiltná, 's ő hartzolni félne.

Szégyen lép fin alatt olly' próbát nem tenni,
Mellyre a' Nemes Szív kéz örömmel menni.

E' kedvezés. fülne néki kissebbségét ;
 Tartsa fenn hát homály nélkül ditsőséget.
 A' Gróf' mérészségét meg-tudta büntetni,
 Illy' Vitézségét már nem kell el-temetni.

A' KIRÁLY.

Mivel úgy akarod, nem bánom, ám légyen,
 De ha egyet meg-gyöz, majd rá ezer mégyen.
 És minthogy Chiméné a' nyertesnek bére,
 Majd minden Vitézem törne életére.

Nem igazság hát hogy fok ellen próbáljon,
 Elég hogy egy' ellen egyszer szembe szálljon.
 Chiméné Te válassz, 's egy nagy bajnokot kérj
 'S Ez ügyedről oltán többet szólni ne mérj.

DIEGO.

Nyiffon szabad mezöt Felséged, 's még sem lél
 Senkit abban, mivel kardjától minden fél.
 'S Ki ne félne! illy' nagy próbáit szemlélvén,
 És oda ki menne? ott illy' Vitézt vélvén.
 Tudván előre hogy vesztő lesz nem nyerő,
 Ki lenne e' Vitéz? vagy olyan vakmerő.

SANCHE.

Nyittassék tsak mező, mert itt van a' Vitéz,
 Itt van a' vakmerő; 's próbálni mér e' Kéz.
 Illy' kézségem' végye Nagyságod Szívére,
 'S Emlékezzék nekem tett ígéretere.

A' KIRÁLY.

Chiméné bízol-é? 's kérésére rá mégy?

CHIMENE.

Uram! meg-ígértem.

A' KIRÁLY.

Hólnapra kézen légy.

DIEGO.

Felséges Uram! ne mennyen illy' fokára,
A' Nagy Szív mindenkor kéz ilyen próbára.

A' KIRÁLY.

Mostjött ütközetről, 's mindgyárt máfra mennyen!

DIEGO.

Elég ideje volt eddig, hogy pihennyen.

A' KIRÁLY.

Vagy tsak két óráig akarom, nyúghafsék,
De hogy ezzel másnak példa ne adafsék,
És láfsák hogy ezt-is bajofon fzenvedem,
'S Az illy' véres hartzot többfzör nem engedem:

Sem én, sem, Udvari arra nem-is mégyen,
Az Hartz Köz Bírāja, tsak Áriás légyen.

(Áriásboz szól)

Vígyázz rá, bánnyanak Vitézek' módjára,
A' nyertest hozd idé ezen palotára.

Akárki légyen az, fáradsága bére
 A' lefz: hogy Chiménét én adom kezére.
 És jutalma az ö Jegy' váltása lézen.

C H I M E N É.

Ah! Felséged nékem kemény Törvényt tézen.

A' K I R Á L Y.

Panafolz, de Szíved azt másként gondolja,
 Ha Rodrig nyér! Féried lefz, 's mit panafolja
 Szád? a' mit Szerelmed és Szíved nem hízen,
 A' ki nyér, el hidjed, hogy az Férijhez vízen.

Ö T Ö D I K F E L - V O N Á S.

ELSŐ KI-JÖVETEL.

R O D R I G O, C H I M E N É.

C H I M E N É.

MIt? Rodrig hozzám jöfz? illy' bátorságod nagy,
 Menny-el! itt léteddel gyalázatomra vagy.

F

ROD

R O D R I G O.

Meg-halni akarok, 's mingyárt el is megyek,
 Tsak jöttem, hogy tölled végső bútsút végyek.
 Néked hódolt Szívem halálig hívségét
 Meg-tartya; 's most tézi vég kötelelségét.

C H I M E N E.

'S Hát meg-halni kívánz!

R O D R I G O.

Ezzel én tartozom.
 Méltó haragodnak éltem' fel-áldozom.

C H I M E N E.

'S Halni kívánz! Sánche illy' Vitéz hogy leve?
 Illy' félelmet tölle Szíved mikor veve?

Hogy lett Sanche bátor, 's Te félénk hogy lettél?
 Még kardot sem húztál, 's tölle meg-ijedtél.
 Az, a' ki a' *Maurokon*, 's Atyámon erőt vett,
 Sánchéval fél vívni, 's már kétttségbe esett.

Mikor leg-zükségesb, Szíved félénké lett.

R O D R I G O.

Halálom' keresem, 's nem az ütközetet.
 Mert inkább szeretvén Téged' mint életem',
 Hogy éltem' keresed, élni nem szeretem.

Szívem az a' mi vólt, de nem védelmezi
 Karom, kinek vérét Chiméné éhezi.
 És ha magamért lett volna baj vívásom,

Még

Még ez éjjel esett volna meg-halásom.

De vigyáztam Hazám' 's Királyom' javára,
Nem akartam halni ezeknek kárára.

Szívem Nemes, légyen nemes hát halálom.
Azért mint áruló éltemtől nem válom.

Most magamért lévén már ez ütközetem,
Te kéred! 's én önként le-tézem életem.

Véremtől kímélted tulajdon kezedet,
Máfra bíztad bozszú álló fegyveredet.

E' fegyvernek így-is, illik meg-hódolnom,
'S Halált hozó sebét örömmel tsókolnom.

Te tölled éretted Szívem úgy érezi,
Mint betsületedet a' melly védelmezi.

íffe által Sacnhe nyitva lefűz kebelem,
Mert az ő kezében kezedet tífzelem.

C H I M E N E.

Kötelefségemben ha olly' Törvényt lelek,
Hogy Szívem ellen-is Téged' üldözzelek.

Szerelmed néked-is ha olly' Törvényt tézen,
Hogy karod fegyvert-is az ellen nem vézen.

A' ki értem hartzol; nyisd-fel jól femedet,
Meg-lásd mert élteddel el-vezted híredet.

El-vézf ditsőséged, a' mellyet szerzettél,

Azt hízik, ha meg-halfz, hogy meg-győzöttéél.

Betsületed' nállam' betsesbnek tartottad,

'S Azért kezéd' Atyám' vérében mártottad.

'S Ez óltotta benned Szerelmed' hívségét,
 Es birattatásom' édes reménségét.
 Most betsületedet így akarod tsalni.
 Hogy ütközet által már kívánz meg-halni.
 Gyalázat! magadhoz hogy hásonló nem vagy,
 Ha nagy Vitéz vóltál, most miért nem vagy nagy?
 Tsak ellenem van hát minden méréséged,
 'S Ha velem bajod nints, nintsen vitézséged.
 Az Atyám' hírét így nem fánod üldözni,
 Hogy ötet meg-gyözted, 's téged' más tud gyözni.
 Ha én kívánom, Te ne kívánd haláloed',
 Nézd betsületed', ha élted' nem fájnalod.

R O D R I G O.

A' Grófon 's *Mauvokon* vett diadalmaim,
 Szép Ditsőségemre nagy bizonyságaim.
 Nem fűükség hát azért magam' védelmezni,
 Tudják mit ér Szívem, 's miként tud-érezni,
 Tudják mindent mérő nagy Vitézségemet,
 'S Hogy fő kintsnek tartsam illy' betsületedemet.
 Rodrig meg-halhat hát, még-is ditsősége
 Szennyet nem kap, 's homályt bátor Vitézsége.
 Azt fogják mondani: *Mivelhogy feregetett,*
Meg-holt, de nem azért hogy meg-gyözettetett.
Meg-holt, mert elete vólt tsak Chiménében,
 'S Halálnál nagyobb kin vólt gyűlölségében.
 És a' melly sors ötet velle üldöztette,
 Magát annak önként alája vetette.

Szeretője néki vérét öhajtotta,
 'S Ő azt kimelleni véteknék tartotta.

Betsületének ő, forró fevetetét,
 És Szeretőjének áldozta életét.

Mert sokkal drágábbnak vélte betsületét
 Chiménének, 's nálla öltésőbnak életét.

Meg-ládd hát hogy mid ön történik halálom,
 Abban ditsőségem' fennyét nem találom.
 Leg-alább halálom ditsőséges lézen,
 Azért hogy Chiméné rajtam bozfút vézen.

C H I M E N É.

Minthogy tehát élted' 's híred kedvesége,
 Nem elég ok néked, hogy lenne mentsége
 Éltednek; Édesem! nézzed szerelmemet
 Szerefs, te-is, ments-meg Sanchétól engemet.

Hartzolj! és bonts-fel egy olly' kötelelségem'
 Melly annak ad, kihez vagyon gyűlölségem.
 'S Mondjak-é még többet? eredj! nyerj 's fájamat
 Dugd-bé, 's fabd magadra tett fogadásomat.

Ha Szíved értem ég, tudd-meg-hogy jutalma
 Chiméné; a' kinek lézen diadalma.

De már fokot mondék, fégyenlem 's el-mégyek.
 (Chiméné el-mégyen)

R O D R I G O.

Ah! nintsen' már senki, kinn erőt ne végyek.

Jöjjön bátor Szentelt Vitézek' fellege,
 Jöjjön Spanyol, Castil' 's Maurók' serege.

ülfe egybe magát, és Tábort formáljon,
 'S Igy lelkesített Karom' ellen áljon!
 Minden Seregeket de tsak meg-nevetem,
 Szerelmem' tzeljától mert erőfittetem.

MÁSODIK KI-JÖVETEL.

U R R A K A *(egyedül)*

Oh Jaj! nézzek-é még nagyzületésemre!
 A' melly tiltya tüzemet.
 Vigyázzak-é még-is kínos szerelmemre!
 Ostromolja bennem, melly Királyi Nevemet.
 Ezek rágják Szívemet.
 Mi lefz könnyebbségemre?
 Rodrig! Vitézségéd méltó szerelmemre
 De nem vagy Királyfi, 's fégyent hozz fejemre.
 Kegyetlen fors! melly meg-fojtod ditsöségem'
 Vagy óltod szeretetem?
 Együtt jár örömöm és keferüségem,
 A' miért ég Szívem, azt tiltya Nemzetem,
 Oh nyomorúlt életem!
 Mi lefz még az én végem?
 Sok kínaim által ha vagy szeretetem?
 Nem ólthatom, tzelját vagy el nem érhetem?
 De mjt hányom elmém? mert válastásomat
 Méltán nem fégyenlhetem.
 És Királyi Házból lett fázalmazásomat,
 Rodrigóhoz menvén Férjhez, el nem temetem.
 Mert

Mert még hízelkedhetem
 'S Bízthatom magamat,
 Hogy két Királyt fogván a' Ki *Czid* nevet nyert
 Orzágra, 's Királyi Páltzára tehet fertz.
 Méltó ugyan hozzám de már Chiménére
 Néz, és lángol fzerelme.
 Mivel Chiménéhez kiált Attya vére
 üldözné ugyan, de esnék férelmére;
 Ha nem lenne védelme.
 Nem juthatok Szivére!
 Mi hafnom nekem ez vezekedésekben,
 Ekkor-is egy másért ha égnek Szívekben?

HARMADIK KI-JÖVETEL.

URRAKA LEONORA,

URRAKA.

Leonora, mért jözfz?

LEONORA.

Hogy fzerentsélteffem
 Felséged' nyúgalmát 's zememmel nézheffem.

URRAKA.

Illy' fájdalmak között nyúgodalmat ki vél?

LEONORA.

Ha a' fzeretetet tsak reménséggel hal 's él.

Felséged Rodrigot már nem szeretheti,
 Mert ez hartz élte nek avagy végét veti,
 Vagy pedig Chiméné, ha nyer! övé lézen,
 'S Felséged reménye így meg-hal egészen.

U R R A K A.

Ennek még fok hijja.

L E O N O R A.

Minn épít Felséged?

U R R A K A.

Azon, a' minn néked nem lehet kétséged:
 Mert ha Rodrig gyöz-is, módot gondolhatok
 Szándéka tzeljának ellene állhatok.

A' szeretet talál ezer mesterséget,
 'S ha fájdalmat szerzett, nyújt is reménséget.

L E O N O R A.

Ha tüzeket Gómes' vére nem ólthattya,
 Felséged-is bizony azt meg nem fojthattya.
 üldözésében-is mert nyilván mütattya,
 Chiméné Rodrigót hogy nem útalhattya.
 Nem válaft magának olly' Vitéz kezeket,
 Mellyek nagy próbákkal nevelték híreket.
 Sánche Rodrig ellen néki eleget ér,
 Mert tsak most ránt kardot, 's próbálni alig mér.

E' viadal iránt bátor reménsége,
 Mert kitsiny és gyenge Rodrig' ellensége.

Eb.

Ebből hogy kéntelen láttzik üldözése,
 'S Ki-tettzik hozzája melly nagy kedvezése.
 üldözi, Attyának hogy eleget tégyen,
 De úgy hogy az Attya' gyilkofsáé légyen.

U R R A K A.

Látom! Chiménétől de irigyli Szivem
 Rodrigót, 's reménli hogy még lézen hívem.
 Oh kinos Szívemnek kinos fzeretete!

L E O N O R A.

Felségedet fényes Királyi Nemzete,
 Nem Jobbágyhoz köti hanem Koronához.

U R R A K A.

Szívem ragad hozzá nem úgy mint Szolgához;
 Nem! mert én Rodrigót másként nevezhetem,
 'S Mint tsak egy Köz Urat nem-is úgy nézhetem.
Czid ő már, 's Szerelmem' tsak *Czidre* intézem,
 Vitézségét, és két Kiraly rabját nézem.

De meg-gyözöm magam' nem féületésemért,
 'S Nem a' gyalázattól való félelmemért.

Szerelmeket nézem, mellyet én gyújtottam,
 Nem óltom hát azt-meg, a' mit lobbantottam.

Ha Király vólna-is magamat meg-gyözöm,

'S A' mit a' Hartz úgy-is tenne, meg-elözöm.

Látod Szívem, látod azt már mire vettem,
 Jere! végezd-el te, a' mit én kezdettem.

NEGYEDIK KI-JÖVETEL.

CHIMENÉ, ELVIRE.

C H I M E N É.

Elvire! Szívemnek melly titkos gyötrelme,
Mikor remélni; ugyan akkor van félelme.

A' mit most óhajtok, majd hogy meg-lefz félek,

'S Akármit kívánniak, abból jót nem vélek.

Két engem Szerető Szívet hartzoltatok,

'S Akármellyik nyerjen én méltán írhatok.

Ah szerentsétlen fors! vagy, a' kit szeretek,

Meg-hal, vagy Atyámért bofzút nem vehetek.

E L V I R E.

Nagysád akármiként nyúgodalmat talál,

Vagy Rodrigot nyeri, vagy rajta bofzút áll.

'S Igy a' szerentsés fors ebben ditsőséget,

Abban pedig ferez nagy gyönyörüséget.

C H I M E N É.

Mit! Atyám' gyilkofsát Férjemnek esmérjem?

Vagy Rodrig' győzője légyen az én Férjem?

Im' kezem olly' kézhez már köteleztetett,

Melly előttem drága vérrel meg-festetett.

Szívem egyikben-is nyúgodalmat nem vél,

'S Hartzoknak végétől mint haláltól úgy fél.

Távozz bofzúállás! távozzál ferelem!

Kikben öröm helyett csak kínomat lelem.

Egek!

Egek! sebhett Szívem már hogy enyhülhessen!
Légyen! hogy egyik se nyerjen, vagy veszessen.

E L V I R É.

Ugy a' Nagysád. Szíve tsak újjabb kínt lelne,
Ha Rodrig ellen még tovább-is ki kelne.

És e' hartz után-is üldözi, kergeti,

Azt a' Nagysád. Szíve mint magát fzereti.

Jobb hát ha Rodrig nyer, és újjabb fényt vézen,
'S Nagysád panaszára így zabolát tézen.

'S Meg-fojtván jajjait, Király' végezése

Annak adja, kihez van Szíve tettzése.

C H I M E N E.

Tám azt hized, ha nyer, hogy én övé lézek?

Hogy hartzol, még azzal eleget nem tézek

Az Atyám' vérenek, melly töllem bofszút kér,

A' Király' kedvéért vizzé nem vál a' vér.

Tudom, Sanchét, hogy ő könnyen meg-gyözheti,
Ditsöségem' azért de el nem temeti.

Azért hogy a' Király néki ígért, ha nyer,

Még hozzám olly' könnyen ha tehetem nem fér.

E L V I R É.

Illy' gondolatokat üzzen-el magától,

Mert vétek, és féljen az. Ég' haragjától.

Maga a' Szerentse Nagyságod után jár,

Betsülete ellen nints ha halgat-is bár.

Tám ugyan azt véli, hogy ha Rodrig meg-hal:

Attyát az életre viffa hozza azzal.

Mostani fájdalom nem elég fájdalom?

Több halál kell még is és újabb siralom?
Mennyen! nem érdemes hogy Rodrigé legyen.
Az ilyen tsudaság, vétek, nem csak fégyen.
Az Ég meg-bozszúlja, 's keferüségére
Meg-hal Rodrig, 's Nagysád jút Sanché kezére.

C H I M E N E.

Mit jövendölz rozzat? ne duplázd kínaim?
A' nélkül is elég nagyok fájdalmaim.

Mind a' kettöt, ha tsak lehet, el-kerülöm,
Ha nem! ha Rodrig nyér, azt inkább örülöm.
Erre pedig nem vak féretetből mégyek,
Hanem tsak azért hogy Sanchéé ne légyek.

És ezen félelem tselekezi bennem - - -
De jaj! oda vagyok, kit látok ISTENem!

ÖTÖDIK KIJÖVETEL.

Az előbbeniek és S A N C H É.

S A N C H É.

E' fegyvert Nagysádhoz fel-hoznom kellett!

C H I M E N E.

Mit! azt a' melly Rodrig' vérével festetett?
Álnok! hozzám jöni hogy merz? ha az, ki vólt
Drágább kintsem, gyilkos kezed' általmeg-hólt.
Égj már szabadoson titkolt féretetem!
Mert jaj az Atyámnak már eleget tettem.
Egy esettel Nevem 's Hírem meg-mentetett,
'S Forró féretetem szabaddá tétetett.

S A N C H E .

Tsendesebb elmével - - -

C H I M E N E .

Gyilkos! még szólj velem?

Meg öled ama' nagy Vitézt, mint képzelem,
 Nem vitézségeddel hanem tólvaj módra ,
 Mert mit hajtott volna , nyomorú karodra?
 Töllem semmit se várj ; semmi jót nem tettél,
 Szolgálni akarván gyilkosommá lettél.

S A N C H E .

Tsuda képzés! szólnom nem akar engedni.

C H I M E N E .

Tám hogy haláláról haljalak kérkedni?
 És én szenvedjelek fentelenül téged?
 Mig bezéled estét, vétkem', 's vitézséged'.

HATODIK KIJÖVETEL.

A' KIRÁLY, DIEGO, ÁRIÁS, SANCHE,
 ALONZÓ, CHIMENE, ELVIRE.

C H I M E N E .

Felsőges Uram! már nints mit fedezgetnem,
 A' mit úgy is el nem lehetett hitetnem.
 Felsőged is tudta , 's meg-vallom, szerettem,
 Atyámért üldözni de kényszerítettem.
 Láthatta Felsőged miként szerelmemet
 Eröltettem, nézvén kötelességemet.

De már meg holt, és ha voltam üldözője,
Halálával lettem fánó szeretője.

A' ki nemzett annak, míg eleget tettem
Sirtam, most már azon firok kit szerettem.
Sanché védelmezvén engemet el-vezített,
'S Kitől illy' sebet vett Szívem, jútalma lett.

Szánnyon-meg Felséged, nézzen kegyelmére,
'S Ne foritson engem' szabott törvényére.
Győzedelme bére, valamim van, légyen,
Tsak hogy jútalmává engemet ne tégyen.

Hogy én egy Klastromban forsom' jajgathassam,
Szerelmem', és Atyám' halálát sirassam.

D I E G O.

Szeret Uram Király! 's már nem-is átalja,
Forró szeretetét mert maga meg-valja.

A' K I R Á L Y.

Hibázol Chiméné! Szeretőd meg-nem holt,
És Sanché tenéked tsak hamis hírt vitt volt.

S A N C H E.

Sebes indulattya miatt nem lehetett
Hogy elé beféljem a' Hartz miképen lett.

Ezen Nemes Vitéz, kiért fíve úgy ég,
Fegyverem' el-vévén mond: *félned nem fűkség.*
Kékebb vagyok újra hartzolni, de olly' vért
Nem ontok, a' ki így próbál Chiménéért.

Mivel nekem most a' Királyhoz mennem kell,
Chiménének a' hartz hogy lett, te beféld-el.
'S Fegyvered vidd néki a' nyertes nevével.

El-is vittem; de meg-tsalja nézésével
 Magát, 's hogy én nyertem, azzal azt gondolja,
 Fel-indúl; fzerelmét már nem-is titkolja.
 Fel-lobbant haragja fólnom nem engedi,
 Hogy elé beféljem éppen nem fzenvedi.
 Gyözetésem, Szívem' nagy gyönyörösége
 Illy' hív fzerelemnek, hogy lett illy' szép vége.

A' K I R Á L Y.

Léányom! ne fégyenld illy' szép fzerelmedet;
 Ne tagadd, 's már ne-is keresd mentségedet.
 Hijába öftönöz a' femérem téged',
 Mert már meg-mentetted tifted' 's ditsöfséged'.
 Már Atyádért Szíved eléggé bozfút vett,
 Midön Rodrig ennyi kétséges próbát tett.
 Az Egek vígyáztak Rodrig' életére,
 Nyúgodj-meg! és ne légy Szíved' ellenére.
 Rendelésemben-is nyúgodj-meg, mert Híved
 A' kit néked adok, és kedvelli Szíved.

HETEDIK KIJÖVETEL.

A' KIRÁLY, DIEGO, ÁRIÁS, RODRIGO,
 ALONZÓ, SANCHE, URRAKA, CHIMENE
 LEONORA, ELVIRE.

U R R A K A.

Chiméné! ne búsúlj, könyveid' töröld-el,
 'S E' Vitézt kezemböl fogadd-el jó kedvel.

R O D R I G O.

Engedje Felséged, hogy Szívem' kövessém,
És Felséged előtt lábaihoz effem.

(térdre esik Chiméné előtt)

Nem jöttem most kérni érdemlett béremet,
De hogy újra adjam kezébe fejemet.

Nagysádat én sem a' Király' tettzésére

Nem ízoritom, sem a' harznak törvényére.

Ha Attyáért a' mit tettem még sem elég,

Mondja-meg, megtézem, tsaktudjam mi kellmég?

Mennyek-é még ezer bajnokkal próbára?

'S Vigyem-é munkámat, föld' vég határára?

Kell é egész roppant táborokat gyöznöm?

'S A' Mefés Vitézek' híret meg-elöznöm?

Ha vétkemért eként botsánatot vézek,

Próbálni merek, és tudom nyertes lézek.

De ha Betsületét nem engedtelheti

Egyéb, 's vétkemét csak Vérem törölheti.

Ne törjön éltetre, mások' fegyverével,

Im-hol van! üsse-el fejemet kezével.

Gyözhetetlen karom Nagysád meg-gyözheti;

Álljon bozszút rajtam, mert más nem teheti.

De halálnál többel engem' ne büntessen,

'S Emlékezetéből, óh jaj! ki ne vessen.

'S Ha Nagysáért így nem ízánom életemet,

Nagysád se felejtssen végképen engemet.

'S Mondja: (emlékeztvén ízomorú végemre)

Szeretett! 's önként ment a' veszedelemre.

C H I M É N E.

Kelj-fel Rodrig; Uram Király! meg-valhatom,
Mert a' mit mondtam már nem tagadhatom.
Rodrig egy nagy Vitéz 's méltó hogy fizessem,
'S Királyom' tettzését illő hogy kövessem.

De bár erre ítelt Felséged engemet,
Vallyon miként nézné hozzá menésemet.
'S Felségednek légyen bár ez akarattya,
De igafságához hogy alkalmaztattya.

Hogy Rodrig a' Király' 's Köz Jó védelmére
Vólt, azért én légyek tehát az ő bére.
És én önként azzal terheljem lelkemet,
Hogy Atyám' Vérében mártottam kezemet.

A' K I R Á L Y.

A' mi hevenyében véteknek láttatik,
Idövel még gyakran helyyesnek tartatik.
Rodrigé kell lenned, mert el-nyert tégedet,
De inkább fzeretem jó Híred 's Nevedet,
Mint benned tzelját illy' hirtelen érheffe,
'S Diadalma bérét mingyárt el-veheffe.

Ha halad-is azzal, ugyan tsak hozzá mégy,
Adjad-is hitedet de idöt fel ne tégy.

A' gyáfra ha tettzik még egy éztendöt végy,
Rodrig fegyveredhez nyúlj te-is, 's kézen légy.
A' mi Széleinken a' *Maurt* meg-gyözvén,
'S Gonofz fándékjokban öket meg-elözvén.

Légy Vezérem, 's Népem vidd te-is ezekre
Vigy fegyvert, vigy halált, 's puztulaft földekre.

Tsak a' *Czid* névtől-is ök félelmet véznek,
Eddig Urnak hívtak, majd Királynak téznek.

De mind ezek mellett, légy hív ő hozzája,
Légy a' Vitézségnek 's Hívségnek summája.
Jöjj vízfű; de újjabb fénnel 's nyereséggel,
Hogy hozzád meheffen, nagyobb ditsőséggel.

R O D R I G O.

Illy' jó Királyomért, nints a' mit ne tégyek,
'S Chiménéért a' kinn én erőt ne végyek.
'S Bátor tölle távol bajoson mehetek,
De elég fzerentsém, hogy már remélhetek.

A' K I R Á L Y.

Bízhattz-is Királyod' tett ígérétében.
Bízhattz fegyveredben, 's Szeretöd' Szívében.
'S Hogy az ő Betsület pontját meg győzhessed,
Reményedet bennem, 's az időben vessed.

V É G E-

Haáz Rezső Múzeum
Tudományos Könyvtár
Székelyudvarhely

Haáz Rezső Múzeum
Tudományos Könyvtár
Székelyudvarhely

Haáz Rezső Múzeum
Tudományos Könyvtár
Székelyudvarhely

